

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 65 - 66 (6224 - 6225)

23.07.1991.

Cena: 30 kap. (abonentiem - 22 kap.)

Uz izdevīgu sadarbību

Divu dienu vizītē mūsu rajonā bija Dānijas zemnieku federācijas pārstāvji. Grupa četrus cilvēkus sastāvēja jau iepazinusi ar sadarbības iespējām kaimiņos - Igaunijā, bet pie mums tikās ar rajona un pilsētas, LTF rajona nodaļas vadību, rajona zemnieku federācijas priekšsēdi Ivanu Jeršovu, padomes locekļiem un vairākiem zemniekiem.

Ciemiņu vizīti ievadīja rajona izpildkomitejas priekšsēdētāja I. Sņikera īsa uzruna, tad Dānijas Agrokultūras konsultīvā centra sekcijas vadītājs Knuds Simonsens iepazīstināja ar Hadstenas Zemnieku savienības prezidentu Kārli Hristiānu Kirkerterpu un fermeriem Nilu Hellemanu un Henningu Svendgārdu, bet ar Preiļu zemnieku federācijas pārstāvjiem - Ivans Jeršovs.

Tikšanās pirmajā daļā runāja Kārli Hristiāns Kirkerterps, tad Knuds Simonsens, kurš lieliski pārvalda angļu valodu, sniedza īsu ieskatu divus gadu simteņus ilgajā Dānijas lauksaimniecības attīstības vēsturē un raksturoja zemnieku lomu valsts dzīvē.

Pirmās dienas noslēgumā daži iepazīs ar Riebiņu pagasta brāļu Viborno un Galēnu pagasta Sērmo saimniecībām, otrajā dienā apmeklēja zemniekus Rušonas pagastā, pabija kopsaimniecības dispečerdienestā un cūku fermā, bet pēc tam „Lauktehnikas” rajona nodaļas materiāli tehniskās apgādes bāzē turpat Rušonas pagasta teritorijā. Pēcpusdienā ciemiņi ar pavadītājiem apskatīja Aglonas baziliku un pievakarē, nepiepiestos apstākļos pie Ciriša ezera atskatījās uz divās priegās darba piesātinātās dienās redzēto un dzirdēto, vēlreiz atbildēja uz daudzajiem jautājumiem, izteica savas piezīmes. Te tika parakstīts vizītes protokols, bet galīgās vienošanās noteikumus par sadarbību starp divu zemju zemkopējiem izstrādās savās mājās - Dānijā.

A.Mežmalis

Ziemāji tomēr jāiesēj

Ir sena paruna: „Ko sēsi, to plausi”, bet tagad, kad nu jau ar visu nopietnību jādomā par zemes gatavošanu un ziemāju sēju, mūsu republikas augstākajās aprindās tā ieguvusi citādu nokrāsu: „Kas sēs - tas arī plaus”. Taču, kā parādīja rajona lielsaimniecību vadītāju, galveno speciālistu, pagastu vadītāju un zemes komisiju vadītāju apspriede, tas nav nemaz tik vienkārši. Galvenie sējēji šoruden tomēr būs kopīgās un valsts saimniecības, taču, kamēr zemes ierīkotāji vēl nav izgatavojuši plānu melnrakstus, kamēr nav vēl skaidrības, kam un kas pieder, pastāv juceklis. Un pilnīgi saprotamas emocijas, kas uzvirtoja šajā apspriedē, kur runāja kopsaimniecību „Druva”, „Zelta vārpa”, „Nākotne”, „Latgale”, „Dubna” vadītāji B.Laizāns, V.Valters, R.Borovskis, P.Barkovskis, J.Laizāns, agrofirma „Turība” galvenā agronome S.Vjake, Aglonas pagasta vecākais V.Jonāns un citi.

Pagastu zemes ierīkotāji pa lielāki daļai plānu pirmuzmetumus sola dabūt gatavus septembra beigās vai oktobra sākumā, bet ir stingri zināms, ka ziemāji jāiesēj līdz 20.septembrim, tātad jau tagad jāsāk lauku kultivēšana, jāizdara mēslošana. Tomēr gauzām retos gadījumos kopsaimniecību vadītāji un speciālisti droši zina, kādam zemes pleķītim nav jaunā saimnieka un to var apsēt. Šīs zemes ir gauzām maz, pat niecīga daļa. Dzīve pierādījusi, ka mūsu apstākļos noturīgas ražas var iegūt galvenokārt no ziemājiem, kas iesēti savlaicīgi. Vasarāji, kā tas bija šovasar, cieta no pārliekā mitruma, vēlāk to attīstību bremzēja sausais laiks. Lai jau zemnieki tāpat domā par ziemājiem, taču no pieprasītās zemes laivas tiesa ir piemājas dārziem (līdz pieciem hektāriem), un tur nez vai visur šoruden tiks sēti rudzi vai ziemas kvieši.

Tātad radies daudz lielāku vai mazāku neskaidrību, neziņas stāvoklis rada nervozitāti, bet pagastu zemes komisijas arī nespēj savu darbu paātrināt, jo tām arī ir milzums neskaidrību.

Ja cilvēks reiz ticis pie sen cerētās zemes, nereti pārvarot dažnedažādu šķēršļu joslu, tad viņam ir tiesības atvilkt elpu un padomāt, kā labāk visu sākt, no kura gala ķerties klāt. Izrādās, ka vietējie zemnieki nav tik kategoriski savos pieprasījumos, nereti ir ar mieru pagaidīt līdz pavasarim, līdz ziemāju novākšanai. Nepieņemami ir tie mantinieki, kuri visu laiku ir bijuši prom no zemes, viņiem grūti ieskaidrot, ka nebūt nav tik vienkārši izstrādāt pagasta zemes plānu, kaut arī „pirmajā lasījumā”, un to pat pie labākās gribas var „dabūt gatavu” uz rudenī, kad ziemājiem jābūt iesētiem.

Tālab par pieņemamu izkristalizējās doma, ka šajās dienās kopsaimniecību vadībai un pagastu zemes komisijām tomēr jāatrod kopīga valoda, jo neiesēt ziemājus nozīmē riskēt vispār palikt bez maizes. Vai nu gluži tā ir, ka neviens no jaunsaimniekiem, kuri tagad pieprasījuši zemi, nespēj vairs iztikt bez tā vai cita nogabala?

Izņēmuma gadījumos jau pieminēto parunu var pāfrāzēt arī tālāk: lai ražu novāc tas, kurš nav sējis, samaksājot par sēklu un sējumu kopšanu, par tīrumu sagatavošanu. Iespējami arī citi varianti, vienošanās, samezģojumu atšķētināšana miera ceļā. Jo galvenais taču visiem skaidrs: bez ziemājiem palikt nedrīkst. Visu goda lieta: lai nepaliek tukši lauki, lai arī nākamgad viņo labības druvās! Bet viss pārējais pieskaņojams tām.

A.Rancāns

Ik dienas plkst. 15.00 dispečerpunktā pulcējas kopsaimniecības vadība, speciālisti, ražošanas iecirkņu priekšnieki un citi, kam sakars ar ražošanas organizēšanu. Šis punkts pie mehānisko darbnīcu vārtiem ir saimniecības dzīves pulsa rādītājs. Dispečere Velta Ormane rūpīgi reģistrē ziņas ne tikai par darbu gaitu savā, bet arī visās rajona saimniecībās, jo pašu veikumu labāk var novērtēt salīdzinājumā. Drīz pēc 10.jūlija ailē, ko pasvītro ar treknu sarkanu līniju - „Dzintara” rindā - siena un skābsiena procentu ailēs parādījās simtņieki. Tātad bija sarūpētas 640 tonnas siena, bet tranšējās pie fermām - 1900 tonnas skābsiena.

Lopbarības sagādi saimniecības laudis uzsāka tūlīt pēc ligošanas, pēc Jāņu svinēšanas.Darbā iesaistīja Vārkavas vidusskolas audzēkņus, kuri atpūšas vasaras brīvdienās, studentus no saimniecības, kuriem tāpat brīvdienās, Saukas un Ērgļu mehanizācijas skolu praktikantus. Strādāja pašu laudis, nevairstāj kopīgajos zālāju laukos, pie skābsiena tranšējām un šķūņos parosīties arī pa sestdienām un svētdienām, nebaidījās no tulznām rokās arī kantoristi, speciālisti.

Kopsaimniecības

vadītājs Valentīns Krauklis katrā ziņā gribēja, lai laikrakstā nepiemirstu nosaukt to dažādu darbu veicējus, kas šajā karstajā laikā pastāvīgi bijuši savās vietās, nelīdzēja pa jokam izteiktie iebildumi, ka nebūs vietas lappuse:

- Šie cilvēki pelnījuši vislielāko pateicību. Mēs nebaidāmie sarežģīto tehniku uzticēt jaunajiem, piemēram, importa plāvējus un savācējspiedes, ar tiem strādā arī praktiskanti - nekas jauns nav noticis. Puiši cenšas āboliņu un timotiņu nogriezt iespējami zemāk, savācēji gādā, lai uz lauka nepaliktu ne kumsķītis siena - kā lai tādiem neuzticās?

Priekšsēdētājs sauca savus labākos no labākajiem - siena presētājus Antonu Kusiņu un Aivaru Ziemeli, masas transportētājus Rihardu Svenci, Māri Spuriņu, Gati Kraukli, Gunāru Grigali, Staņislavu Smolenski, Andri Siksnānu, strādātājus šķūņos - Imeldu Rudzāti, Normundu Rudzātu, Kirjanu Martinovu, Jolantu Norkārki, Kristīni Neicenieci, Gati Pāksti, Vitu Gadzāni, Ilonu Jaudzemu, Ati Jaudzemu, praktikantus no Saukas - Jāni Smelteri un Jāni Jēkabsonu, tāpat Kristīni Lapatjenoku, Jāni Lapatjenoku, Lailu Kupči, Juri Dagni, Robertu Vingri, siena ārdītājus ar rotējošajiem grābekļiem - Leonardu Jaunromānu un Jāni Ušacki, plāvējus ar importa tehniku - Andri Jekimovu, Valēriju Jekimovu, Andri Lazdānu, Aivaru Lazdānu, Aināru Ziemeli.

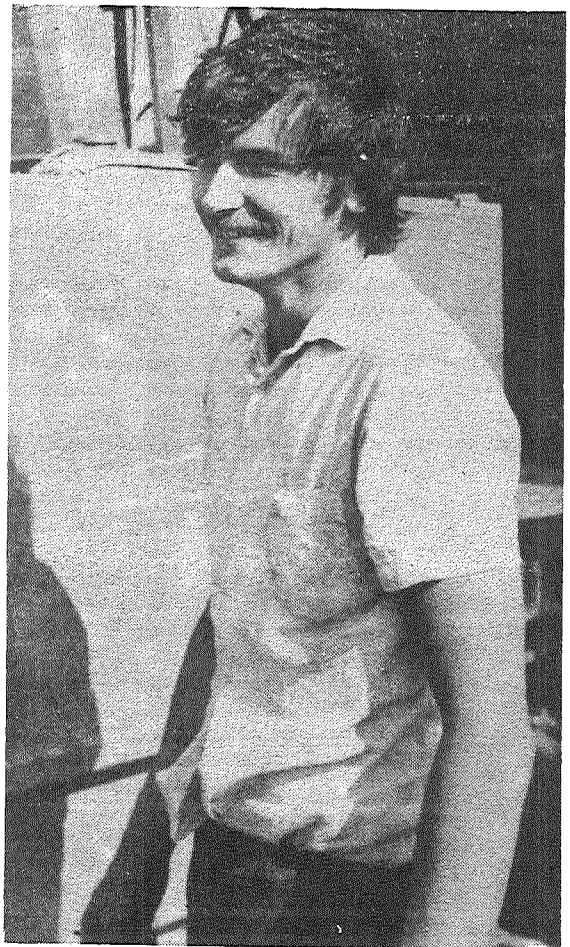
Otra

lielākā grupa norīkota skābsiena gatavošanā, te nenogurdināmi bijuši blietētāji Vladislavs Bucenieks un Petras Januševaskas, masas smalcinātājs Edvīns Ziemelis, vedēji traktoristi Māris Ormanis un Imants Volonts, šoferi Eduards Soms, Aldis Rukmanis, Juris Stikāns, Antons Ručs, Aivars Plociņš.

Jāpiemin arī tie, kuri organizēja un vadīja viņu darbu, gādāja, lai cilvēkiem nezustu strādātgrība: galvenais inženieris mehāniķis Andris Lazdāns, darbnīcu vadītājs Edgars Ziemelis, abu ražošanas iecirkņu priekšnieki - Anastāsija Strakša un Aivars Dambītis, silto pusdienu piedevēji Inga Rukmane un Pēteris Vilcāns. Turklāt pēc pusdienām Inga kopā ar citiem krāva sienu zem jumta, bet Pēteris vadāja pa fermām govju maksīgās apseklšanas tehniķi.

A.Rancāns
Attēlos: skābsiena sagatavošanā nenogurdināmi bija blietētāji Petras Januševaskas un Vladislavs Bucenieks, bet ar E-280 labi strādāja Edvīns Ziemelis.

J.Silicka foto

ZIŅAS

Baltijas tirgus un sabiedriskās domas izpētes centra organizēta, Latvijā patlaban notiek iedzīvotāju aptauja par tēmu „Ekonomikas atveseļošana un ārzemju palīdzība”. Arī mūsu rajonā vairākiem desmitiem cilvēku intervētāji lūgs atbildēt uz minētā centra sastādītās anketas jautājumiem. To galvenā ievirze - Latvijas pašreizējā ekonomiskā un politiskā stāvokļa novērtējums un perspektīvas.

Aglonu apmeklēja svētceļnieki no Polijas. 120 katolji ceļu no Ļubļinas uz Aglonas baziliku uzsāka

Svētā Pētera dienā - 29.jūnijā. Viņu ceļojums veda cauri Baltkrievijai un Lietuvai. 21.jūlijā svētceļnieki sasniedza galamērķi - Aglonu. Mājup viņi atgriezīsies ar autobusiem.

Līvānu bērnu bibliotēkā var apskatīt izstādi „Baltica'91”. Materiāli iepazīstina ar dažādu tautu folkloru. Pēc lasītāju lūguma vairums no tiem vēlfīti brālīgajai Lietuvai. Bibliotēkā var dabūt arī lietuviešu valodas vārdnīcu, gramatikas grāmatu, bet informāciju par jaunākajiem notikumiem sniedz avīze „Tiesa”.

Bikernieku trasē un ceļā no Rīgas uz Alūksni norisinājās riteņbraukšanas sacīkstes „Keggi - velo'91”. Sportisti sacentās par ASV profesora Kristapa Keggi lielo balvu - tūkstoš dolāriem. Tiesa, šogad tie tika Lietuvas sportistam. Sacensībās piedalījās arī Preiļu rajona mediķu komanda.

Jūlija beigās kalnu pārgājienā dosies 15 cilvēku grupa no Preiļu 1.vidusskolas un 10 cilvēku grupa no Aizkalnes deviņgadīgās skolas. Preiliešus uz Džungāriju vedīs Roberts Kočkers, bet aizkalniešus uz Altaju - Irēna Meņškova.

LATVIJAS ZEMNIEKU SAVIENĪBAS LAPPUSE

Reālistiskās pozīcijās

Katrā vēsturiskajā periodā veidojas savas ekonomiskās un politiskās sistēmas. 19. gadsimta otrajā pusē, kad latviešu zemnieki uzkrāja ekonomisko varēšanu, sāka veidoties plašs zemkopības un lauksaimniecības biedrību tīkls. Taču tikai 1905. gada revolūcijas ugunsgrēki muižās un pilsētu nepakļāvība caram lika 1906. gadā parakstīt divu lielāko un vēsturiski nozīmīgāko kooperatīvo centru dibināšanas atļauju - Rīgas Lauksaimniecības centrālās biedrības Vidzemē un Latviešu Lauksaimniecības ekonomiskās sabiedrības Kurzemē. To legalizēšana bija vienīgā iespēja apvienot zemniekus savu politisko un ekonomisko interešu aizsardzībai. Asajā cīņā ar vācu muižniecību abas biedrības bija garantis latviešu zemniecības uzvarai.

Pirmais pasaules karš norādīja Latvijas zemnieku kooperāciju saimnieciskos darbiniekus politiskajā jomā, priekšgalā izvirzot A. Brencenu, J. Čaksti, A. Klīvi, Z. Meierovicu, K. Ulmani un citus.

Krītot cara varai, latviešu zemniecībai izveidojās asa nepieciešamība pēc sava politiska aizstāvja. Un tā 1917. gada 29. aprīlī pēc K. Ulmaņa iniciatīvas ar Rīgas Lauksaimniecības centrālās biedrības aktīvu atbalstu radās politiska partija - Latviešu Zemnieku savienība. Pēc K. Ulmaņa ieceres tai vajadzēja kļūt par valsts partiju, kas apvienotu gan lauciniekus, gan pilsētniekus, gan fiziskā, gan garīgā darba darītājus.

Zemnieku Savienības līderpozīcijas LR Saeimā noteica reāli programmatiskie dokumenti, pie kuriem var pieskaņot arī ļoti darbietilpīgo agrāro reformu. Gal-

venokārt pateicoties tieši LZS pūlēm, tik neticami ātri uzplauka un ieguva vadošās vietas Eiropā Latvijas lauksaimniecība. Tam visus spēkus pielika LZS kā galvenā partija republikas valdībā. Neaizmirsīsim, ka visi četri LR prezidenti - J. Čakste, G. Zemgals, A. Kviesis un K. Ulmanis - savā laikā bija šīs partijas līderu pulkā.

Latvijas politiskā sadrumstaloģība 1934. gada 15. maijā ļāva uzvarēt K. Ulmaņa autoritārajam režīmam, ar 18. maija deklarāciju valdība savā ziņā pārņēma Saeimas funkcijas un likvidēja politisko partiju, arī Zemnieku savienības darbību.

Šodien atkal ir pienācis tāds brīdis politiskās sistēmas veidošanā. Ņemot vērā rūgto vēsturisko pieredzi un konkrēto situāciju Latvijā, 1990. gada 5. jūlijā

tika atjaunota LZS darbība, uz visu zemnieku partiju bāzes LR izveidota Latvijas Zemnieku savienība. Kongress notika 1991. gada 16. februārī, par priekšsēdētāju ar balsu vairākumu ievēlēt A. Berķis.

Mūsu partijas galvenais uzdevums patlaban ir panākt katra pilsoņa, bet it sevišķi zemnieka privātpašuma neaizskaramību, Latvijas lauku sociālo un materiālo atdzimšanu, patiesi demokrātiskas, nacionāli un politiski vienlīdzīgas LR nodibināšanu.

Aicinām visus, kuri ieinteresēti Latvijas lauku atdzimšanā un privātpašuma neaizskaramībā, uz sadarbību kopīgo mērķu sasniegšanai.

A. Mālniece,
LZS centrālās revīzijas
komisijas locekle

No metaluzpneņa viņš uzburis impozantu traktoru, kuru darbina motocikla dzinējs - ar to var strādāt; uz savu saimniecību atvilcis kūtiņu, kur patverties lopiem negaisā vai pa nakts melnumu. Vārdus saka, cik var padarīt saviem spēkiem, tik virza uz priekšu saimniecību.

A. Rancāns
Atfēlos: Antons Mežinskis;
Požuvansku ģimene.
J. Silicka foto

Mērnieku laikiem jāpagaida

Iznācis tā, ka Silajāņu pagasta zemes komisijas laudim, kuru vada kopsaimniecības galvenā agronome Jelena Ivanova, viņa arī zemes ierīkotāja, pats karstākais darba laiks tiešajos amatos, no tiem neviens neatbrīvo, tāpēc ar zemes reformas lietām var nodarboties brīvā laikā, kura nav, vai atlikt uz vēlāku laiku. Uz vietas bija pagasta vecāka Aļina Kancāne. Viņa pastāstīja par komisijas darbu, kas savā būtībā ir līdzīgs kā visur, kur tāpat nākas saskarties ar gadījumiem, kad uz vienu un to pašu zemi pretendē vairāki, un grūti izšķirties, kuru vajadzētu vairāk atbalstīt, pat neskatoties uz likumā paredzētajām prioritātēm. Tajā pašā laikā draud palikt atmatās tādas zemes, kas agrāk bijušas skaidri iekoptas, bet pēc kolektīvāzācijas aizlaistas. Ja visus pieteikumus sasummē, tad izrādās, ka pagastā zemes pietrūkst.

Mūsu sarunas laikā tuvāk pakavējāmies pie trim zemnieku saimniecībām, kur patiešām kas ir sagaidāms. Pēc sava sastāva un dzīves pieredzes, pēc materiālajām iespējām tās dažādas, bet viens gan laikum kopīgs - neatlaidība, ticība saviem spēkiem, kuri, kā tagad redzams, bija no gudrākajiem, tālredzīgākajiem un saimniecību organizēja, kad viss bija dabūjams. Nekādu izcilo ietaupījumu viņiem nebija - nācās izdarīt aizņēmumus, bet nu ir sagādāta zemes apstrādes un

lopparības sagatavošanas tehnika, zem jūmta lopu novietne ar šķūni un liek pamatu dzīvojamajai mājai, nesen nopirkta jauna kravas automašīna GAZ. Ienākumu vēl maz - no dažiem liellopiem un piens. Arī Aleksandra dzīvesbiedre Ludmila vēl strādā kopsaimniecībā par traktoru brigādes uzskaitvedī, tā ka pašu saimniecība uz viņa pleciem. Kad ir brīvs kāds brīdis, ne tikai viņa ir uz lauka, bet arī abi mazie - desmitgadīgā Jūlija un deviņgadīgais Kostja. No rīta saimniece jāizved uz darbu un mājās paliek saimnieks un mantinieki. Ir tādi darbi, kur viņi lieli palīgi, pušelis pat traktoru māc pastūrēt, kad tēvs iet līdzās, uzlasa un piekabē samet akmeņus. Šī mazā un tik ļoti jaunā ģimenīte cenšas visu padarīt saviem spēkiem, tikai būvniecībā gribot vai negribot ir jāalgo palīgi.

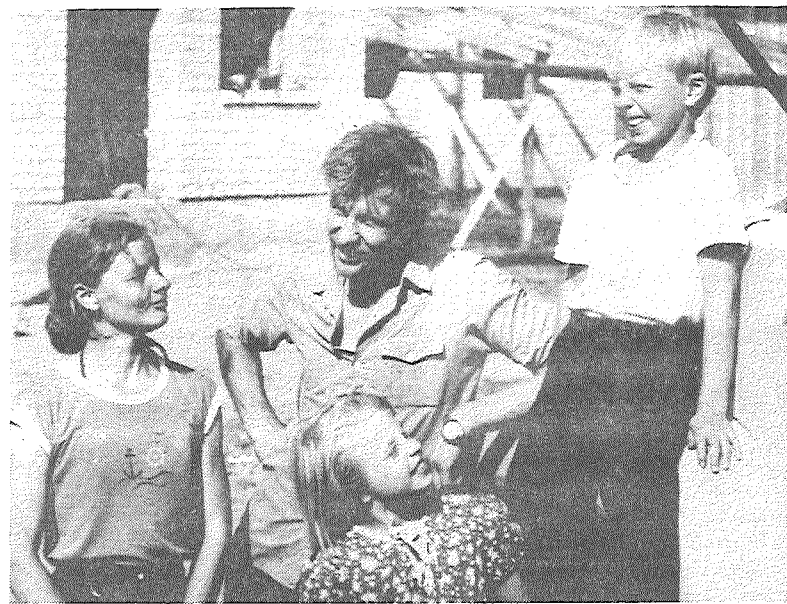
Kaimiņos viņiem pacelās Antona un Valentīnas Mežinsku viensēta. Viņi strādājuši dažādus darbus kopsaimniecībā, bet pēdējos divos desmitos gadu turpat netālu Ornīšu fermā nobarojuši jaunlopus. Aizgājuši pensijā, dzīvo mājās, bet pie lopiem dodas meita Anna ar dzīvesbiedru Aivaru un mazajiem palīgiem Aigaru, Ilgu un Jūliju. Ir vēl Mežinskiem senioriem arī citas atvases, kas te izaugušas, bet savas saknes ielaižušas tālu prom no mājām. Pagaidām uz tēva sētu atbraukusi tikai šī meita. Ja jau tā, tad arī Mežinski nolēmuši kļūt par zemniekiem, atjaunot savu saimniecību un cer, ka drīz

iemēris plaības. Ciemojoties pie viņiem, varēja redzēt, ka darba gados izdarījuši daudz: vēl diezgan laba vecā māja, pie tās plašs augludārzs, kurā dzīvo savs simts bišu saimju (biškopība abiem sirdslieta), ir plaša siltumnica, 1939. gadā, kā liecina sienā iekaltais gaduskaitlis, celtā plašā akmeņu mūrējuma kūts kā radīta jaunsaimniecībai. Saimnieka roku te viss kopts un saudzēts, daudz kas te izdarīts un viņš ir pārliecināts, ka spēš tikpat priekšzīmīgi nostādīt arī saimniecību.

Silajāņu pagastā, kur agrāk pastāvēja tikai divas zemnieku saimniecības, ieskaitot jau pieminēto A. Požuvansku, ir arī piemēri, kad ar acīm cilvēki gribējuši daudz, bet ar rokām un prātu nav jaudājuši tikt līdz. Arī starp tiem, kuri tagad pieprasījuši zemi, tādu netrūkst. Redzēs, kā ies, bet šie cilvēki pa lielākajai daļai pretendē uz plaībām, kuras nosusinātas, gadiem ilgi apstrādātas. Zemes ierīkotāja gribētu, lai robežas būtu taisnas, lai, teiksim, purviņš, kuru nekādi nav iespējams pievarēt un pārvērst par auglīgu tīrumu, vienlīdzīgās daļās ietilptu abu kaimiņu teritorijās, bet viņi to nevēlas. Ir tomēr cilvēki, kuri ķeras arī pie līdumu lišanas. Tāds ir Pēteris Sparāns - Pūdzs.

Viņš strādājis par lopkopības fermu mehāniķi, tagad šo amatu nodevis dēlam Jurim un darbojas pa savu saimniecību. To iekārto vietā, kas bijusi aizaugusi krūmiem, kur neviens nevarējis tikt klāt. Nav arī gribējis, lai gan tā atrodas netālu no

ciemata. Uz turieni nav pat bijis ceļš. Un nu ieradies līdumnieks. Kādreiz šī zeme tāpat priecējusi acis, bet kad no tās aizgājuši (vai aizdzīti) saimnieki, grimusi postā. Un P. Sparāns - Pūdzs viens uzsācis cīņu par tās atdzimšanu. Es gan nezīnu, kas un kā te bijis nesenā pagātnē, bet pagasta vecāka A. Kancāne stāstīja, ka gada laikā pārvērtis līdz nepazīšanai. Vietumis uzplēsta atmata, iestādīti kartupeļi un saknaugi, zilā zilā ganās govīs.

Bāzes pakalpojumi

Rēzeknes šķirnes lopu sagādes kantora bāze, kas atrodas Jersikā, sevišķu uzmanību veltīta zemnieku saimniecībām. Par uzlabotas klases telīti maksā sešus rubļus par kilogramu dzīvsvārā, bet par šķirnes dzīvnieku ar ciltsrakstiem - septiņus līdz desmit rubļus. Divpadsmit astoņpadsmit mēnešus vecas telītes sver 250-380 kilogramus. Tādi lopi nāk no Jersikas, Rožkalnu, Upmalas, Turku, nedaudz no Preiļu pagastiem, tuvākajām Daugavpils rajona saimniecībām. Par tādām pašām cenām zemnieku saimniecības šeit var iepirkt lopus.

„Novadnieks” rakstīja, ka vairākām mūsu rajona zemnieku saimniecībām, kur daudz bērnu, daži dzīvnieki iedalīti bez maksas - septiņas aitas, pa vienai telei un cūkai. Kaimiņos, Jēkabpils rajonā tādu saimniecību - 11. Bāzes vadītāja Veronika Čamane piezīmēja, ka šie zemnieki bez maksas var iegūt aitu vērtībā līdz 400, cūku - 700 un teli - 1200 rubļu, par citām attiecīga summa jāpiemaksā.

Bāzē labprāt gaida visus, kuri vēlas ieviest augstvērtīgas cūku šķirnes. Tiek piedāvātas Lielās baltās, Latvijas baltās, Landrasas, Hempširas un Djūrokas, tās var nopirkt par skaidru naudu vai ar pārskaņījumu pēc iepriekšējā pieteikuma.

Iecienītas ir Latvijas baltās, tās arī dārgākas - kuliši un cūciņas maksā 8,46 rubļus par kilogramu, bāze realizē reizi mēnesī 6-9 mēnešu vecumā (cūciņas līdz 8 mēnešu vecumam), dzīvsvārā no 75 līdz 100 kilogramiem. Hempširas I klases dzīvnieki par kilogramu maksā 5,52 rubļus, Landrasas - 6,85 rubļus, bet Djūroki ir lētāki, tajos mazāk speķa, ir brūnā krāsā. Toties Hempširas cūkas melnas ar baltu aploci plecu joslā, arī tām gala nav trekna. Landrasas cūkas ir garas un slaidas, tām vairāk speķa.

A. Mežmalis

ZEMI - ZEMNIEKIEM

Šis laiks prasa lielu atbildību ne tikai no deputātiem, bet arī no katra pilsoņa, kas Latvijas nākotni saista ar pilnīgu politisku neatkarību. Vai šādai atbildībai esam gatavi? Domāju, jā.

Lielo kopsaimniecību vadītāji (protams, ne visi) skandina: „Ko? Zemi jaunsaimniekiem, bijušajiem īpašniekiem? Vai jums prāts? Nav taču tehnikas! Tādu verga darbu, kāds jaunsaimniekam bija divdesmitajos gados, nevar pielaut. Vispirms - tehnika, tad - zeme!”

Dažs pasmīnēs: „Jaunsaimnieks? Viņš zemi pat ostījis nav! Kūts smaku nav jutis!” Bet visi jaunsaimnieki cēlušies no zemnieku kārtas. Kāda toreiz bija tehnika? Diviem zirgiem velkams arks un cita vairāk nekā.

Ar izkaptīm līdz augusta beigām nopļāva visus laukus, bez tehnikas noraka kartupeļus. Bet šodien ar tehniku lielsaimnieki labību plauj vēl oktobrī, reizēm arī nākamajā pavasarī.

Vai mēs neesam kļuvuši pārāk neuzņēmīgi, bezatbildīgi, glēvi?

Agrāk katrā privātajā saimniecībā bija

lopu bars, ganiņš darīja savu darbu. Laukos netrūka govju, zirgu, aitu, tie bija pieskandēti cilvēku balsim. Tagad tur klusums un tukšums, zeme aizaugusi ar krūmiem. Lauku cilvēks tik tālu degradēts, ka pat pēc maizes, sviesta brauc uz pilsētas veikalu. Bet kādreiz katrā mājā cepa maizi un kūla sviestu. Ja zemnieks brauca uz pilsētu, tad vedā pārdot savus produktus, bet pirka naglas, pakavus, cukuru, sāli.

Lielsaimniecības tapa uz zemnieksaimniecību izaudzēto lopu bāzes, viņu rīcībā esošās tehnikas, kā arī nacionalizētās (iepirktās) zemes.

Nu mēs esam lūdzēju lomā, klauvējam pie „lielā brāļa” sastrunētajām durvīm, lai atdod atpakaļ zemi - sagruvušās mājās, kas kādreiz bija dzīvības pilnas. Tā bija arī ar manu ģimeni.

Tēvs, aiziedams pirmajā pasaules karā,

atstāja sievu ar diviem maziem bērniem, bet pārnācis kā trešās grupas invalīds, viņus vairs neatrada - bērni bija miruši, kamēr pats cīnījās par Japānas salām, kuras M. Gorbačovs tai nav atdevis vēl šodien. Tēvs sāka jaunu dzīvi, 1923. gadā ūtrupē nopirka zemi, cēla mājas un izaudzēja četrus bērnus. Šodien mums, viņa bērniem, jālūdz no lielsaimniecības vadības zeme, jāatpazīst mājās, kas novestas līdz pēdējam. Bet drīz pēc uzcelšanas K. Ulmaņa valdība tās bija novērtējusi ar goda rakstu.

Nez vai kāda cita partija būs gatava parūpēties, lai es un man līdzīgie varētu atgriezties savā bērnišķīgajā mājā, uz savas zemes, turpināt vecāku izcīnīto dzīvi. Tālab mums jābūt ar savu Latvijas Zemnieku savienību.

A. Mālniece

No 8. līdz 14. jūlijam bija folkloras festivāla nedēļa. Šoreiz vārds **FESTIVĀLS** Preiļu novada laudim nesaistījās ar tālo un vasaras darbu pārpilnībā nesasniedzamo Rīgu, jo dziedāja un dejoja visur rajonā.

Un ja vien gribēja, festivāla noskaņu izjust varēja. Protams, pacilātības ziņā tas nebija **BALTICA '88**, bet emocijas arī šogad nerimst vēl pēc nedēļas.

Apziņa, ka šis ir festivāla laiks, mūsos pašam ienāca tikai 12. jūlijā, kad pie Līvānu kultūras nama redzējām pulcējamies sievas (un nedaudz vīrus) tautastērpos, lai sagaidītu ciemiņus.

Vēl esam bikli un negribam saprast, ko un kā darīt, tomēr sanācis diezgan daudz līvāniešu - kā nekā dzīvi ārzemnieki būšot. Un tieši viņi, dāņi, palīdz atrasties mūsējiem. Daudz negudrodami, tie izmanto kapelas „Jūlijs” spēlēšanu un pēc ilgās braukšanas droši izloka kājas. Vēl atbraukuši Baškīrijas latviešu folkloras ansamblis, Trinkunu ģimenes ansamblis no Lietuvas, meitenes no Gruzijas (iesaiņšana mūsu straujās dejās viņās izraisa sajūsmu un skaļus smieklus, jo viņu kājas negrib locīties kā prasa mūzika), folkloras ansamblis „Mārkars” no Engures.

Gan sagaidītāji, gan viesi nodzied pa kādai dziesmai, nedaudz padejo un tad izklīst - katrs uz savu pagastu, lai turpinātu priecāties tur - Galēnos, Turkos, Rauniešos, Rožupē, Vecvārkavā, vakarā sadziedātos Jasmuižā, Vanagos, Zundānos un Vidmuižā.

Pateicoties Vecvārkavas sievu

■ Tā dāņus uzņēma Galēnos

■ Pērpillu ansamblis (Igaunija)

folkloras ansamblim, esmu tur, kur viņas un Gruzijas meiteņu folkloras kopa. Tā kā pierasts ciemiņiem rādīt to labāko, tad Vecvārkavā esam M. Ostrovskas skaistajā sētā. Saimniece ir ļoti mīļa. Vienā pagalmā skan latgalešu un gruzīnu dziesmas. Divas mentalitātes, bet saprotamies labi. Krasi atšķirīgās gruzīnu dziesmas vairs neliekas tik svešas un izklausās patīkamākas nekā radio vai TV.

Vakarā visi kopā esam Vanagos, klāt arī rožupieši, Līvānu jaunrades nama bērni, Neiceņnieku, Vaivodu - Kārķļu un Vaivodu (pazīstamo spietotāju) ģimenes ansamblis, vienkārši vana-dzieši. Atkal dziesmas, rotaļas un dejas. Jā, gruzīnietes izceļas ne tikai ar citādām dziesmām un tērpiem, bet arī ar brīnišķīgo izpildījumu.

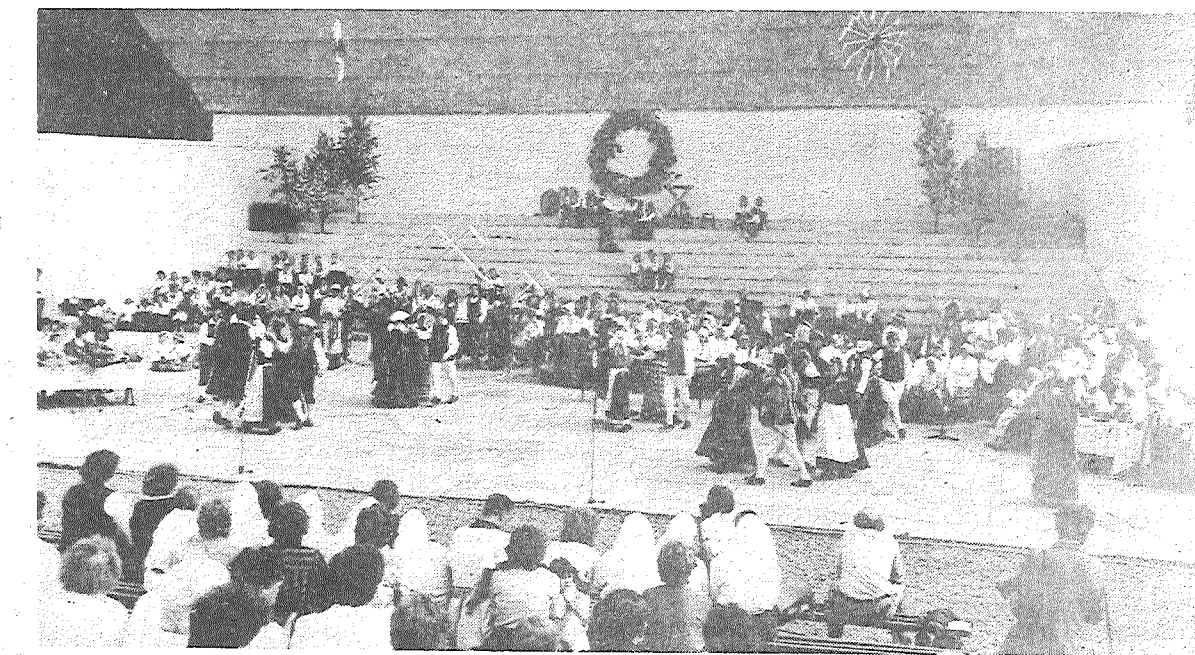
- Kā jūs šeit jūtaties?

- Latgaleši mūs sagaidīja ne-cerēti mīļi.

- Jums daudz dāvina mūsu pļavu puķes. Bet kādas vislabāk patīk Gruzijas meitenēm?

- Gruzijā nacionālās puķes ir vijolītes un rozes, bet mums patīk arī pļavu puķes - gan mūsējās, gan jūsējās.

- Vai jums pēc šī vakara nelīk-

sies, ka Latgalē dzied tikai sievietes?

- Jā, šovakar maz var dzirdēt vīru balsis. Gruzijā gan vairāk ir vīriešu ansamblis.

- Tad nākamreiz jābrauc viņiem!

- Hm...

- Kā šis politizētais laiks ir ietekmējis folkloras kustību Gruzijā?

- Gruzijā dzied joprojām, bet tās vairāk ir sāpju dziesmas. Cilvēki dziedāja, kad uz viņiem šāva Padomju armijas karavīri. Mēs tādu festivālu tagad sarīkot nevaram.

BALTICA '91 laikā Preiļos un citur rajonā bija atvērtas dažādas izstādes. Atziņa viena - cepuri nost tur, kur redzami tautas lietīšķās mākslas meistarū darinājumi.

Nepārspējami paliek Latgales keramiķi. Vēl pirms festivāla norisēm Preiļos apciemoju P. Čerņavski. Sen nebija nekas dzirdēts par vecmeistaru, tādēļ neliela atkāpe no **BALTICA '91** tiešajiem notikumiem.

Ko tagad dara Polikarps Čerņavskis?

9. jūlijs. Esmu Preiļos, Talsu ielā 21, un kamēr meistars mazgā rokas, viņa sieva - runīga un āša - izrāda darbnīcu: te, lūk, ir virpa, te mālu saspiežamā mašīna, tās ir krāsnis, un tur vēl kaut kas. Bet kad kāpjām uz otro stāvu, viņa man stāsta, ka pa šim kāpnēm gājis pats Gorbunovs. Augšā ir meistara darbu izstāde. Kā vienmēr, tikai Čerņavskim un tikai Latgalei raksturīgās vāzes, podi, šķīvji, milzu un mazāki svečturi, pa kādam mūspusē netradicionālam darbiņam (svina vai pat zīmoglakas glazūra, trauki no baltā māla).

- Bet kas tapa šorīt, kad es jums zvanīju?

- Šobrīd es virpoju krūzes.

- Kam tās būs?

- Viss, ko šobrīd veidoju, ir festivālam **BALTICA '91**. Tie ir visdažādākie māla izstrādājumi. Re, kur alus krūzītes! Nez vai alus būs?

- Nezinu gan.

Bet alus trauku sameistarots daudz. Kad lasīsiet šo gabaliņu, daudzi droši vien jau būs izmēģināti, citi stāvēs jūsu plauktos, jo P. Čerņavskim cienītāju netrūkst.

- Jā. Reti kuro dienu nodzīvoju bez ciemiņiem. Tā bija jau Silajānos, lai gan ceļš līdz mājām dubļains. Skaties tikai - nāk gar krūmiem. Dzirdu - ne te sveša, ne zināma balss sauc jau no tālienes, lai saņemot ciemiņus. Ak! Tas jau Placēns. Daudzi pie

■ „Mārkars” svētku gājienā Preiļos

manis ir bijuši, arī slavenības - I. Ziedonis, A. Bels, mūsu pašu dakterīte Veita un citi. Arī izstrādājumi vai visu pasauli apceļojuši: Ameriku, Kanādu, Austrāliju, Vāciju...

- Mēs labākos darbus skapī turam, citādi māja būtu tukša. Pērk visi un visu, - tā Čerņavska kundze.

- Meistar, ko domājat darīt tuvākajā laikā? Vai būs kāda izstāde?

- Negribu izstādes. Un spēka arī vairs nav. Cik no rītiem pastrādāju, tik ir. Regulārs darbs nu jau nav manos spēkos. Podnieka amatam arī savs kaifīgums - māla un svina putekli sabeiģuši plaušas. Tagad ir laba pieredze un idejas, bet es fiziski nevaru tās realizēt.

- Un kā ar mācekļiem?

- Manu iecerī neviens cits nepiepildīs. Tā ir jāizjūt. Vai podniecība ir māksla? Amats? Iemācīties kā 2x2 skolā to nevar. Varēšana nāk no iekšas. Un sava prieka pēc - kā dzird sakām - panaškoties ar mālu arī nevar. Nesanāks. Šņabi dzert nedrīkst, tad trīs rokas. (Smejas.)

- Kas tagad notiek jaunajā Preiļu keramikas ceplī?

- Cepla būve tā ieilga, ka es paliku vecs un sākotnējos nodomus - pastrādāt ar jaunajiem - vairs nevarēšu realizēt. Tagad tur saimnieko Aleksandrs Rečs - jauns un enerģisks vīrs. Domāju, ka izvēle ir pareiza, jo Aleksandram pašam darbnīcas nebija, un viņš tiks galā ar saimnieciskajiem jautājumiem. Lai varētu sākt strādāt mācekļi, problēmu ir daudz: finanses, izejmateriāli u.c.

Paldies P. Čerņavskim par man atvēlēto laiku, un lai pietiek spēka un veselības radīt to visvairāk gribēto!

13. jūlijs. Sen Preiļi tā nav

skanējuši. Pilsētas centrā, ielās un parkā. Lustīgākie arī dejo. Lai kādi nacionālisti mēs nebūtu, liels prieks, ka neesam vieni. Dzird runājam un dziedam lietuviešu, igauņu, gruzīnu, dāņu, nedaudz arī angļu, vācu un krievu valodās.

Lielā gājiena priekšgalā aiz zirgu pajūgiem un „Latavas” solo Odenses tautas deju ansamblis no Dānijas.

- Kur jums labāk patīk - te vai Rīgā?

- Te. Latgalē mēs jūtamies brīnišķīgi un esam sajūsmīnāti par viesmīlību, ar kādu mūs uzņēma laucinieki.

- **BALTICA '91** ideja ir ģimene. Jūsprāt, tāds festivāls patiešām var ietekmēt ģimeni?

- Noteikti. Arī mūsu ansambļi katrs dejojotais pāris ir vienas ģimenes locekļi. Paskatieties, cik daudz ģimenes ir kopā! Lai tiktu uz festivālu, jādzied pirms tam, un arī tad ģimene ir kopā. Dziedot cilvēki kļūst labāki, un ģimenē tas ir svarīgi. Piedevām, folkloras tradīcijas dabiski pār-manto nākamās paaudzes. Tas viss ir cieši saistīts.

- Jūs esat deju ansamblis, bet dāņi ģimenēs dzied?

- Var teikt, ka - nē. Dāņi vai nu dzied vai dejo, bet ne ģimenē. Varbūt visa ģimene iet dziedāt kādā kopā, ja viņi ir profesionāli mūziķi. Latvijā mūs pārsteidza tas, ka te dzied visi un visur - svētkos, kāzās, baznīcā, kapsētā. Un katram gadījumam ir sava dziesma.

- Kāda Dānijas ģimenēs ir lielākā problēma?

- Jaunatnes problēma. Jauniešiem ir grūti sameklēt darbu, tādēļ viņi var nonākt narkotiku gūstā vai atrast citu bīstamu aizraušanos.

Sākums 3.lpp.

- Ko jūs zinājāt par Latviju pirms brauciena uz šejieni?

- (Stāsta kāds vecāks pāris.)

Par Latvijas Republiku mums mācīja jau skolā, stāstīja par okupāciju 1940. gadā. Bet daudzi cilvēki Latvijas vārdu pirmoreiz izdzirda šī gada janvārī, kad karavīri šāva uz mierīgiem cilvēkiem, kas sargāja savu valsti. Tagad mēs Dānijā stāstīsim, ka latvieši ir viena traki dziedoša tauta.

- Bet kas jums Latvijā visvairāk nepatīk?

- „Russians” - teic kāda sieviņa un piebilst, lai es to noteikti ierakstītu avīzē.

Mēs smejamies, bet tie nav ļauni smieklī. Dāņi vienkārši grib mums izpatīkt, ciemos par nama saimniekiem nav raduši teikt slikto vārdu.

Vēl dažas sarunas. Ar Baškīrijas sievietēm.

- Kā esat iedzīvojušās Latvijas gaisotnē?

- Iedzīvojušās esam tik stipri, ka negribas uz mājām.

- Varbūt var palikt?

- Nē. Liktenis tā izlēmis, ka mums jādzīvo tur - esam iekārtojušies, izveidotas saimniecības, tur ir mūsu bērni.

- Vai Baškīrijas latvieši ģimenēs dzied?

- Vairs nedzied. Nav kam. Bērni pārsvarā dzīvo pilsētās, ir pārkrievojušies, tikai vecāki cilvēki šad un tad sanāk kopā un padzied. Reti kurā ģimenē bērni runā un dzied latviski. Ir tādi, kas grib iemācīties. Pērn pie mums strādāja jauna skolotāja no Latvijas, mācīja bērnus, grib palikt vēl. Šie bērni latviešu valodu zinās

Beļ, lūk, ko teic „Mākars” no Engures.

- Sadalē mūsu nosaukumu ierakstīja Latgalē koncertējošo kolektīvu sarakstā. Dievs būs mūs

sadzirdējis, jo ļoti gribējām dziedāt te, daudzi Latgalē ir pirmo reizi. Latgali neuztveram kā atpalikušu „pasaules malu”.

- Ko jaunu uzzinājāt?

- Atklājām, ka Latgalē ir bezgala daudz kāzu dziesmu, Kurzemē tās nav saglabājušās. Tādēļ Preiļos dziedāsim ierastās zvejnieku dziesmas.

- Un kam ir šis skanīgās balsis?

- „Vālodzītei” no Jēkabpils.

- Bet jūs taču runājat latgaliski?

- Jā, mēs esam Jēkabpilī salastījušies latgalieši, katrs no sava nostūra.

- Kāpēc jūs sanācāt un dziedat?

- Tāpēc, ka bez dziedāšanas nevar. Mums ir vairākas dziedošanas ģimenes, bet nākam pulkā, lai skatītos skan...

Šai dienā otrreiz apprecējās Inģūna un Jānis. Koncertuzvedumā „Es izgāju tautiņās”, kas Preiļu estrādē vienkopus pulcēja visus festivāla dalībniekus un skatītājus. Dziedāja. Citi dejoja.

lgi.

Pēc neoficiālām ziņām skatītājiem vislabāk patīcis Perepillu ģimenes ansamblis no Igaunijas.

Visas tautas svētki (festivāls) - tā nesen lasīju šai pašā avīzē. Bet man šķiet, ka tie ir svētki pašiem dalībniekiem (ne klausītājiem un TV skatītājiem). Tiem, kuri festivāla nedēļas beigās uz kājām nevarēja nostāvēt. Jo svētkus dzīvo, nevis svin. Un svētki nāk pie tiem, kas rada un pārdzīvo. Tāpēc dziedāsim!

Festivāla noskaņas apkopojusi
Anita Smojenska,
LU žurnālistikas specialitātes
studente

P.S.Ceru, ka neapvainosies mazāk iztaujāti Preiļu kolektīvi, jo par tiem „Novadniekā” daudz rakstīts visu gadu.

■ Preiļos darbojās lietišķās mākslas darinājumu tirgus

MŪSU VIESI

Mūsu novada viesi bija no Dānijas, Gruzijas, Igaunijas un Lietuvas, kā arī latviešu ansamblis „Atbalss” no Baškīrijas un „Mākars” no Kurzemes.

PEREPILLU mūzikas kopa nāk no Tartu. Tās dalībnieki pieder Raidsalu ģimenei, kurā muzicēšana bijusi cieņā jau daudzās paaudzēs. Pirms desmit gadiem, kad Kalles Raidsalu bērni paaugās un apguva notis, radās doma izveidot pašiem savu orķestri no dzimtas mūzikiem. Kaut gan ansambļa dalībnieki nav profesionāļi, viņi ir apguvuši visdažādākos instrumentus: fēvs Kalle spēlē gan moderno, gan tradicionālo akordeonu, māte Lea - mandoliņu, meita Karmena vijoli, meita Merilit moderno akordeonu, dēls Renē tradicionālo akordeonu un velna bungas, meita Rēlika vijoli un trīsstūri. Divi seni ģimenes draugi spēlē kontrabasu un kokli. Ģimenes orķestra mūzika sagādā prieku gan jauniem, gan veciem. Viņus bieži aicina spēlēt kāzās, dzimšanas dienās un citos gados.

Lietuviešu folkloras ansamblis „KULGRINDA” veido Inijas un Jonasa Trinkunu ģimene. Visi dzied, meitas spēlē kokles, māte ar meitām dzied senās sūtartinēs. Ansambļa dalībnieku tērpi izgatavoti pēc

9.-14. gadsimta paraugiem, tie bagātīgi rotāti ar misiņu un bronzu. Ansambļa izpildījuma īpatnība ir kamerstils, senāko folkloras formu meklējumi.

Otrs Lietuvas kolektīvs „ŽEMYNA” bija mūsu folkloras ansambļa „Pasaciņa” viesis. Kopā ar Jāņa Teilāna kolektīvu tas koncertēja Aizkalnē un uzstājās kopkoncertā Preiļos. Izveidojusies draudzība ar folkloras kopu no Druskininku pusēs ar katru sadziedāšanos kļūst jo stiprāka.

Latviešu folkloras ansamblis „ATBALSS” pārstāvēja mūsu tautas atzaru, kas vēl dzīvs plašajā Padomijā. Baškīrijā latviešu tautas dziesmas atsāka dziedāt 1917. gadā. Līdz tam vietējie latvieši dziedāja krievu koros. Ansambļa dalībniece Vilma Vernere zina stāstīt, ka viņu vecāki nākuši no Kurzemes puses gadsimta sākumā.

Mūsu pusē viesojās viena no daudzajām festivāla viesu deju grupām - Odenses tautas deju kopa „HJALLESE FOLKEDANSERE” no Dānijas. Kolektīva vadītāja Kristena Andersena. Dalībnieku

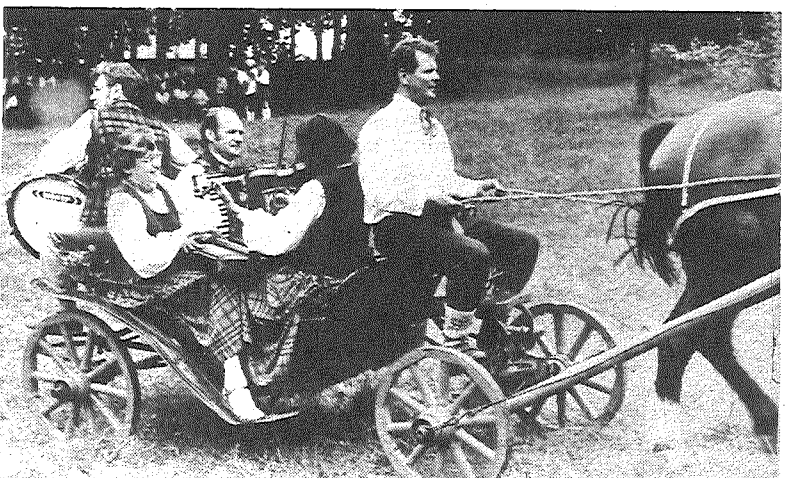
krāšņie tautas tērpi raksturo katru Dāniju novadu, sniedzot savdabīgu etnogrāfisku ieskatu tautas lietišķajā mākslā.

Gruzijas Tautas mākslas centra meiteņu folkloras kopa „MZETAMZE”, kuru vada Nana Vališvili, dibināta tikai 1986. gadā. Tajā pulcināti muzikologi. Folkloras kopas dalībnieki paši vāc un atskaņo tradicionālās sievietes folkloras paraugus, maksimāli saglabājot autentismu, izpildījuma manieri un rituāla maģiku. Repertuārā iekļautas šūpla, sēru, apbedīšanas un ārstēšanas dziesmas. Bez tam ansamblis izpilda dažādus pilsētas folkloras paraugus. Kolektīvs piedalījies festivālos un zinātniskajās konferencēs Viļņā, Leņingradā, Maskavā, Berlinē.

Pagājušajā gadā mēs tikāmies ar lībiešu kolektīvu „Kāndla”, bet šogad Kurzemi pie mums pārstāvēja „MĀKARS”: No Engures nākošais ansamblis sev izvēlējies austrumu vēja vārdu, līdz ar to nesot mums senas un ne tik senas zvejnieku dziesmas, rotājas un ticējumus. Kolorītās kopas vadītāja ir Zīnīta Zviedre.

■ Viesiem no Dānijas Latgales alus garšo

■ Muzikanti brauc

PALDIES!

Aizvadīti Starptautiskā festivāla pasākumi. Aiz muguras gan prieki, gan rūpes, gan uztraukumi. Tikai atmiņas nāk līdzī par šo laika sprīdi, kad varējām salīdzināt savas un citu tautu gara mantas, tautas mākslu, arī dažādu tautību pārstāvju izturēšanos.

Mēs nejutāmies nabagi vai sērdienīši - festivāla viesi apbrīvoja gan latviešu tautas tērpu, gan folkloras ansambļu dziedāto dziesmu bagātību, jo domājās braucam uz lielu nomali - un tāpēc daudz kārt jutās pārsteigti par bagāto ornamentiku tautas tērpos, par svētku gājiena vērienīgumu, par...

Un tas viss - pateicoties daudzu cilvēku - ne tikai folkloristu, bet arī daiļamatnieku, mākslinieku, dažāda ranga vadītāju, kultūras darbinieku un skolotāju pūlēm. Jo svētku izskatam un skanējumam nepietiek tikai ar kultūras darba entuziasmu pūlēm, visam nepieciešams arī materiāls pamats. Un - cik liela kurā vietā bija pienākuma apziņa, atbildības sajūta šoreiz ne tikai savas, bet arī citu tautu priekšā, tik arī svētki vai nu bija, vai izpalika.

Šoreiz Preiļos svētku dalībnieki tika labi pāēdināti, svētku noformējuma veidošanā labi strādāja remonta un celtniecības pārvaldes ļaudis, SCO darbinieki, daudzi daudzi citi rajona cilvēki. Par ciemiņu labsajūtu rūpējās Rožupē, Vanagos, Vecvārkavā, Aglonā, Galēnos, Turkos, Līvānos, Preiļos. Baškīrijas lat-

vietes teica: „Mūs labi uzņēma 1988. gada festivāla BALTICA laikā, bet kā šogad, - tā mēs savu mūžu neesam uzņēmas”. Un par to paldies siera rūpnīcas folkloras ansamblim, uzņēma administrācijai un direktoram V. Solovjovam.

Ar lielu atbildības sajūtu par dāņu viesiem rūpējās Galēnu pusēs ļaudis, tāpat gruzīnietes gaidītas jutās Rožupē, Vanagos un Vecvārkavā. To pašu var teikt par Turku, Aglonas, Līvānu pusi - visām vietām, kur viesojās atbraucēji.

Grūtības festivāla laikā radīja pārbraucieni Preiļi - Rīga - Preiļi un atkal Rīga festivāla noslēgumā. Bet, neskatoties uz to, noslēgumā galvaspilsētā piedalījās visi pieci no rajona izvirzītie folkloras kolektīvi.

Paldies šo kolektīvu dalībniekiem, viņu tuviniekiem, soferiem, viesiem, kas veicināja sekmīgu folkloras kolektīvu uzstāšanās pasākumus Rīgā un Preiļos. Un vislielākais paldies - folkloras ansambļu vadītājiem, kuriem nācās nest to smagāko atbildības daļu.

Lai arī turpmāk skan dziesma, lai nepārtrūkst šī dzīvā saikne ar mūsu senčiem, lai pietiek spēka folkloras ansambļiem aizdziedāt līdz nākošajam festivālam BALTICA!

Monika Livdāne,
novada folkloras biedrības priekšsēdētāja

SVĒTKU KALEIDOSKOPS SUBJEKTĪVĀ SKATĪJUMĀ

Visu šo nedēļu esmu kopā ar Preiļu pagasta folkloras ansambļa dalībniekiem.

Pirmdiena.

Savācamiem un izbraucam no Preiļiem samērā laicīgi. Vienīgā aizķersšanās Līvānos - nav ieradies milicijas eskortu. Braucam uz savu roku uz norādīto apmešanās vietu Tālvālža ielā 1 - tā ir Filoloģijas fakultātes kopmītne kinoteātra „Teika” rajonā. Veiksmīgi iekārtojušies, atklājam, ka visiem kopējas koplietošanas telpas. Šis pārsteigums izsauc tikai smaidu. Toties nākošais - raizes. Pie Aizkraukles ceļā sabojājies Saunas autobuss. Šis negadījums sauniešiem deva iespēju festivāla laikā izvizināties septiņos dažādos autobusus.

Pusdienas 6. vidusskolā pie Ziedondārza (uz A.Čaka un Artilērijas ielu stūra). Šie pārbraucieni uz malfīfēm nedēļas laikā kļūst jau ierasti, tāpat kā plānais (vai visai Rīgai raksturīgais?) aizāds.

Latvijas folkloras kopu mēģinājums Mežaparkā. Nav mikrofonu. Kamēr svētku režisoru norādījumi nonāk līdz katram kolektīvam - paiet krietns laika sprādis. Nav ne jausmas, ko dara kaimiņi. Kā izrādās, pirms dažām dienām nomainīts parka direktors. Diena ir jo karsta, bet atspirdzinošu dzērienu nav kur iegādāties, jo Lielās estrādes tuvumā nedarbojas neviens paviljons.

Vakarā mēģinājumi: „Latavai” un „Vydsmuižai” pie Pēterbaznīcas, pārējiem - Jāņa sētā.

Pāri pusnaktij ieilguši vakarēšana turpmāk kļūs par ieradumu. Var ir dziesmas padziedāt, ir dienas notikumus pārrunāt.

Otrdiena.

No mēģinājumiem brīvā dienas pirmā puse ļauj iepazīties ar muzeju ekspozīcijām Vecrīgā. Mēģina tikai „Jumaleņa”.

Vakarā pirmās ugunskrīstības - sadziedāšana un sadancošana. Jāņa sētā par Latgales kolektīvu vienotāju kļūst krāslavietis Jāzeps Dobkevičs un Latgales zeltene. Dziesmu nomaina dziesma, līdz nāc rotājas un raits dejas solis. Te nu palīgos nāk publika. It sevišķi bērni.

Pēc uzstāšanās ar dziesmām ejam uz autobusu Strēlnieku laukumā, dzirdam kā pie Pēterbaznīcas vēl skan galēnais balsis. Gribas dziedāt vēl un vēl. Te sadziedamies ar Rēzeknes „Rūtu” un pilnīgi negaidīti ar polu māksliniekiem no Ščecinas. Beigās mums palīgā nāk pārradusies „Latava”. Pēdējai pūrā ne viena vien polu tautasdziesma. Improvizētais koncerts ir isti atrasišs.

Beť ar to šī diena vēl nav īsti beigusies. Saunas etnogrāfiskā ansambļa dalībnieci Matildei Drežderei - sešdesmitgadu jubileja. Nu jautrībai sist īsto vilni pie kopmītnes ieejas. Tā nu gan ir īstā sadancošana.

Trešdiena.

Vecrīgā cenšamies redzēt un dzirdēt pēc iespējas vairāk, jo notiek vieskolektīvu mēģinājumi. Apmeklējam tautas tēpu izstādi Dekoratīvi lietiskās mākslas muzejā. Tautas lietiskās mākslas studijas „Dubna” dalībnieces ir varen pacentušās - te vienviet redzami daudzi mūsu novada tautas tēpi. Var jau arī iegādāties. Šodien viens tāds tēps maksā 2200 rubļus. Beť rīt? Šeit dzirdam dziedāt Sibīrijas latviešus no Omskas apgabala. Vienam otram acīs rīešas asaras.

„Mazajā gildē”, kur vakar pirmoreiz ieraudzījām graciozās indietes, savu kāzu uzvedumu mēģina Pršiprostiņskas dziesmu un deju kopa „Wesele Przyprostynskie” Zbigneve Centkovska vadībā.

Pie ieejas RTU studentu klubā muzicē Rīgā studējošo Peru indiāņu grupa, beť iekšā mēģina Voldas deju kopa „Dansefantane” no Norvēģijas. Mazāk veiksmīgi ir mūsu gājieni uz koncertzāli „Ave sol”. Uz mēģinājumu vēl nav ieradies neviens viesu kolektīvs.

Pēcpusdienā dodamies uz Brīvības muzeju. Šeit paredzēta ciemošanās novadu sētās. Latgales sētā „Dervinieki” kopā ar kaimiņu kolektīviem mūsu „Vydsmuiža”, teťat TLMS „Dubna” rokdarbi, „Latgale” keramika un „Klūga” pinumi.

Pārējiem mūsu kolektīviem paredzēts sagaidīt viesus gadatirgus laukumā. Beť jau pie galvenās ieejas uzzinām, ka šogad tirgo katrā sētā. Veltīgi izmeklējušies savu vietu, sākam jau zaudēt možumu, līdz palīgā nāk viņa augstība - gadījums. Nejausi pārtveram vienu no festivāla organizatorēm Liānu Osi un uzzinām, ka īstajā vietā vien esam. Un turklāt teťat blakus ugunsкура vietai ezermalā, kur notiks festivāla oficiālā atklāšana.

Jāņa Teilāna uzmundrināti un Preiļu kapelas iedrošināti, mūsu kolektīvi nu tik raui valā, lai ir ko ciemiņiem paklausīties. Šķiet, viesu sagaidāšana ir izdevusies. Beť mēs vēlreiz ieraudzījām Gujāratas deju kopu no Indijas (jau citos tēpos), apbrīnojam grieķu un nīderlandiešu tautas tēpus.

Beť tad - no vienas novada sētās otrā. Un visur ir ko redzēt, ko apbrīnot. Var izsekot, kā top pinumi, kā strādā ar ādu un metālu, var ieklausīties viesu atrasiņajās balsīs. Beť nemanot rīt laiks.

20.00: Starptautiskā folkloras festivāla BALTICA'91 atklāšana. Esam izvieļojušies pašā ezermalā un tādēļ visām mūsu emocijām klāt nāk vēl asā vēja izjūta. Ceram, izdosies kādu no mūsējo sejām saskatīt vēlāk kino vai teleekrānā.

Ceturtdiena.

Izbraucam zaļumos kaut kur aiz Garkalnes, jo vajadzīgi lauku ziedi, un ozollapas svētku gājiena rotājumam. Zāle un koki ir mitri. No rīta lija neliels lietus. Pinām vainagus un veidojam no ozollapām puzuri uz vietās. Līdz pusdienām tikko pagūstam tikt galā ar šo darbu.

Puspiecos pulcējamies gājienam Senču ielā pie Lielajiem kapiem. Kopā ar mūsu šoferi Andri vērojam vēlāk gājēju no vairākām vietām. Un esam gandarīti. Mūsējiem vienīgajiem ir tik krāšņs kolonnas noformējums, pārējie iztiek tikai ar savu karogu un ziediem. Daudzi jo daudzi fotokorespondenti bildē Preiļu pagasta ansambļa „dzīvus” un „Vydsmuižas” koka puzurus, citi atkal Antoniju Indānu, kurš gājiena pēdējā posmā nes CIOFF karogu. Antonijs arī festivāla noslēgumā uzstāsies nesēja lomā - būs lāpnesis (par to jau paziņots). Varam smieties, ka Antonijs ir pirmais puisis mūsu pulkā.

Daugavmalā zem Vanšu tilta novietotajā autobusā ieturam vakariņas, lai varētu labi diēt. Šeit pat lielā sadancošana. Visvairāk mums pie dūšas iet Perepillu muzicēšana. Priecājamies, ka viņi būs mūsu viesi. Ne reizi vien nākas atvilkt elpu, lai izturētu šo tempu. Žēl, beť jādodas mājup. Priekšā viesu uzņemšana.

Piektdiena.

Daudziem mūsu kolektīviem tā aizsākas Līvānu baznīcā. Šeit dekāns Juljans Začests notur dievkalpojumu par folkloras krājējiem, arī par bijušo Līvānu draudzes ganu Pēteri Smeļteru, par visiem šodienas folkloras draugiem.

Pie Līvānu kultūras nama muzicē kapela „Jūlijs”. Viens pēc otra ierodas viesu kolektīvi, lai pēc sirsnīgas sagaidāšanas dotos pa pagastiem. Improvizētajā koncertā uzstājas gan viesi, gan mājinieki.

Vakarēšana Aizkalnē. Dzied Jasmuižas ansamblis. Muzeja darbiniece Daiga Lapāne stāsta par Raini - folkloras krājēju. Uzstājas siera rūpnīcas deju kolektīvs un „Mūderniki”. Baškirijas latvietes dzied „Atgriezies, atgriezies vēl vienu reizi, mana skaista bērniņa”. Viens otrs vecākā gadagājuma skafitājs dzied līdzī. Kopā ar „Pasaciņu” uzstājas leišu ansamblis „Žemyna”. Pēc Preiļu pagasta folkloras ansambļa uzstāšanās seko rotājas.

Sestdiena.

Jau no paša rīta kāzu uzveduma mēģinājums Preiļu parka estrādē. Tad - visus gaida daudzas izstādes, muzicēšana, gadatirgus.

Festivāla noslēguma pasākums Preiļos sākas ar gājēju pa pilsētas ielām. Jautrāko vilni tas sit pie bērnu mūzikas skolas. Pie vārtiem ne tikai vedējiem un jaunajam pārim, beť arī katram kolektīvam ir jāizpērkas ar dziesmu vai deju.

Spilgtais kāzu uzvedums ar vieskolektīvu sekmīgu iesaistīšanu darbībā spēj piesaistīt un noturēt skafitāju uzmanību. Improvizētās rotājas un dejas netraucē, beť, gluži otrādi, palīdz to darīt dzīvāku un cilvēciskāku. It sevišķi gruziņu meiteņu kāzu deja, domāju, paliks atmiņā mūsu līgavai.

Svētku noslēgumā neliels aizāds un pa krūzei alus. Daudziem rīta agrumā jau jādodas ceļā uz Rīgu.

Svētdiena.

Dodamies taisnā ceļā uz Mežaparka Lielo estrādi uz noslēguma koncerta mēģinājumu. Vēl aizvien neierasts ir skafitāju izvietojums abās pusēs. Gan jau redzēsim koncertā.

Beidzot festivāla noslēgums. Lai arī mums atvēlēta nosacīta statista loma, tomēr kopizjūta viena - darbs ir padarīts.

Visus kolektīva locekļus palūdzu atbildēt uz trijiem jautājumiem. Kas jums visvairāk patika? Kas nepatika? Jūsu mīļākā dziesma? Vairums bija par to, ka iespaidīgākais bija gājieni Rīgā. Patika atsevišķi kolektīvi, jo sevišķi indieši, dāņi. Dziesma bija katram sava. Beť lielākajai daļai nepatika organizēšana un ēdināšana Rīgā. Bija iebildes pret festivāla atklāšanu. Ar kritisku aci tika vērots arī notiekošais Preiļos. Lai minu nesakopto centru: pilsētas mērijas tukšā durvju aila, neizmantotā bijušā Goda plāksne pilsētas centrā, pie liepām pienaglotie uzraksti „Tirgus”, neizplautais parks (vismaz sarkojuma vietās), par tā sakopšanu vispār nerunājot. Zinot par Starptautiskā festivāla rīkošanu jau krietni sen, vai bija vajadzība parka diķos nolaiest ūdeni, neuzsākot līdz šim brīdim citus sakopšanas darbus? Varbūt to varēja izdarīt pēc festivāla? Vēl sestdien bija nepiedzīvota rosība.

Piemēram, au veikalū „Turība” pieveda zemi un uzsāka puķu stādīšanu, kuru, protams, pabeidza tikai nākošajā nedēļā, tāpat uzsāka ēdināšanas uzņēmuma ārpuses remontdarbus. Varbūt lai viesiem parādītu, ka mēs strādājam arī svētkos?

Beť starp interesantajiem notikumiem gandrīz vai piemirsu pieminēt „Jasmuižas Folkloras Avīzeites” iznākšanu. LLLK „Jasmuiža” metodīķes Ilze Rožinska un Daiga Lapāne savu izdevumu vēltījušas Starptautiskajam folkloras festivālam BALTICA'91.

Voldemārs Romanovskis

RAIŅA GARAIS CEĻŠ UZ LATVIJAS VALSTI

PĒTERIS ZEILE, filozofijas zinātnu doktors

6.turpinājums

Arhīvā atrastie dokumenti (LKP arh. 55.fonds) liecina, ka, Stučkas vārdiem runājot, arī tāda, būtībā federatīva suverenitāte bija formāla „no revolucionārās konjunkctūras uzstieptā pašnoteikšanās”. Bez tam 1919.gada 18.jūnijā LKP CK sēdē tika nolēmts Latvijā likvidēt padomju valdību un no Latvijas teritorijas atšķēlēt Latgali un pievienot to KSFPFR - Vitebskas guberņai. Arī jautājums par Latvijas padomju valdību tika izskatīts Maskavā Ņeņina vadībā, 1919. gada 4.jūlijā KK(b)P CK plenārsēdē. Skaidrs, ka ņemot vērā augšminētos faktus, ne par kādu padomju Latvijas suverenitāti nevar būt runa.

Vēsturnieks V.Blūzma šajā sakarā uzsver, ka Latvijas valstiskajai suverenitātei, ko ievadīja 18.novembris, tai laikā neekstistēja padomju alternatīvas, varēja runāt vienīgi par Latvijas iekļaušanu centralizētas padomju lielvalsts sastāvā ar visām no šādas attīstības Latvijas tautai izrietošajām sekām. Arī fakts, ka Padomju Latvijas bijušās valdības pārstāvji nekādā veidā nefika iesaistīti sarunās par miera līgumu, kas starp Latviju un Padomju Krieviju tika noslēgts 1920. gada 11.augustā, ir vēl viens apliecinājums, ka tāda suverēna Padomju Latvija nepastāvēja un pēc tās emisāru padzišanas no Latvijas neviens ar to nerēķinājās.

Kas attiecas uz Raini, tad viņš noteikti atbalsta 1918. gada 18.novembrī pasludināto Latvijas Republiku un tās pagaidu valdību. Raini neatgriezeniski nostiprinās doma, ka tikai brīva un neatkarīga Latvija var būt nācījas un tās kultūras saglabāšanās garants. Tai Rainis nolemj ziedot visus savus spēkus. Par to liecina vēstules un ieraksti dienasgrāmatā.

1919. gada 10.jūlijā. „Man jāizveido sava mīļā Latvija par brīvu, politiski un ekonomiski neatkarīgu valsti, man tā jādara laimīga. (...) Man vienmēr jābūt īstajam spēkam izvest savus darbus un darbošanos, man jābūt īstai drosmei censties pēc augstākajiem mērķiem, prasīt no sevis visaugstāko”.

Šajās piezīmēs izteikta arī doma „Man jāklūst par tās pirmo prezidentu”, kā arī vairākas savstarpēji nesavienojamas, utopiskas vēlmes.. Taču doma par ciešo apņemšanos strādāt neatkarīgās Latvijas labā izvirzīta pirmajā vietā. Tautas lielākā daļa uzskata Raini par garīgo vadoni un brīvības sagatavotāju un Rainis tiecas visiem spēkiem attaisnot šo lielo godu un uzticību.

1919. gada 31.augustā. „Kamēr manas domas kustēties, es gribu strādāt priekš Brīvās Latvijas. Arī darba lauku, Jūs man atrodat pareizo: mākslas arodu, es turu mākslu par tautas spēku vadošo, un tāpat visas kultūras pamatu, un brīvā Latvija var uzvarēt un dzīvot tikai ar augstu kultūru. (...) Es esmu laimīgs, redzēdams šo uzskatu Latvijas valdībā. (...) Katra latvieša pienākums ziedot visus savus spēkus, lai dzīvotu Latvija. Un viņa dzīvos, to es zinu.”¹⁾

Rainis dzīli ieinteresēti rūpējās, lai Šveices valdība atzītu Latvijas valsts neatkarību un savās domās ik brīdī traucas uz Latviju, lai aktīvi iesaistītos tās veidošanā un „lai redzētu to arī laimīgu”.

1918. gada beigās P.Stučka caur Bernes sūtniecību aizsūtīta vēstule Rainim ar aicinājumu atgriezties Latvijā. Līdzīgu aicinājumu viņam nosūtīta arī F.Roziņš - Āzis. Taču Rainis uz šiem aicinājumiem neatsaucas. Viņš aizrautīgi strādā pie savas „Daugavas” un domā par citu - brīvu Latviju.Liekš jautājums, vai Rainis un Aspazija būtu jutušies kā mājās bada, garīgās darbības ierobežotības un sarkanā terora apņemtajā Padlatvijā.

Rainis nevarēja pieņemt P.Stučkas doktrīnu, ka „Latvija ir autonomas Krievijas apgabals, kas apņem nedalīti visu latviešu apdzīvoto teritoriju”. Un arī viņa attieksme pret Latvijas suverenitāti, kuras izpratni raksturo Stučkas vārdi, ka „...mēs līdzināsimies kauš kādiem utopistiem, ja mēs domātu, ka tāda Latvijas padomju republika varēs būt patstāvīga.”²⁾

Šajā sakarā Linards Laicens liecina: „Kad ar Raini pirmo reizi personīgi tikko runājis, saruna bija par Padomju Latviju. Rainis uzstādīja tēzi, ka Paiz. Latvija neesot bijusi latviešu Latvija, beť ienācēju iekarota, t.i. ne latviešu proletariāta valsts.”³⁾

Tāpēc arī Rainis Stučkas aicinājumu atgriezties Latvijā noraida (gan pieklājīgi aizbildinoties ar neveselību un citām neērtībām). Vēstulē A.Liepiņam (1919. gada marta sākumā) Rainis runā par „provizorisko Latvijas valdību”, piebilstot: „Briesmīgi gan iet tai nabaga Latvijā.”⁴⁾

Rainis galīgi nolemj atgriezties Latvijā tikai tad, kad Latvijas Republika, atbrīvojusies no visiem iekarotājiem (arī P.Stučkas spēkiem) top par realitāti. Kad Padomju Krievijas ārlietu ministrs G.Čičerins Ņeņina uzdevumā piedāvā miera līgumu. No jaunās valsts oficiālajiem pārstāvjiem Rainis saņēma aicinājumu atgriezties dzimtenē un strādāt neatkarīgās Latvijas labā. Rainis un Aspazija uz tiem ar entuziasmu atsaucās. 1920. gada aprīlī pēc piecpadsmit emigrācijā pavadītajiem gadiem visas fautas sirsnīgi sveikti, Rainis un Aspazija atgriezās Latvijā.

Rīga, kaut arī dzīvoja svētku jūtība, bija pelēka, abpus Daugavai vēl rēgojās neseno cīņu radītās drupas. Beť pagāja nedaudz vairāk kā gadu desmits, un Rīga vērtās par īstu Vakareiropas pērli, „ziemeļu Parīzi”.

Kā zināms no daudzām publikācijām (īpaši no tagad gandrīz pilnībā publicētajām vēstulem un dienasgrāmatām), Raiņa dzīve Latvijas Republikā nebūt nebija vienkārša un viegla. Pēc relatīvi mierīgās dzīves un produktīvās jaunradīšanas skaistajā dabas vidē, demokrātiski līdzsvarotajā Šveicē, Rainis bija ierauts grūti pārskatāmās darbības karusellē. Pie viņa gandrīz vai ik dienas griežas pazīstami un pilnīgi sveši cilvēki pēc padoma, garīga un materiāla atbalsta, nereti to izmantoja savīgiem mērķiem.

Neraugoties uz cienījamiem gadiem un iedragātu veselību, Rainis uzņemas ļoti lielu sabiedrisko pienākumu un amatu slodzi. Viņš ir Satversmes sapulces loceklis un Saeimas deputāts. Izglītības ministrijas Mākslas un kultūras departamenta direktors. Nacionālā teātra direktors, viens no Dailes teātra dibinātājiem un direktijas loceklis. Izglītības ministrs. Latvijas un PSRS tautu kulturālās tuvināšanās biedrības priekšsēdētājs, Kultūras fonda loceklis, dažādu komisiju, redkolēģiju loceklis utt.

Rainis ar šo vērienīgo, ārkārtīgi dažādo darbību patiesi grib kalpot jaunajai Latvijas valstij un tās labā arī daudz paveic. Kaut arī tiek radīti vairāki nopietni dzejas, dramaturģijas un memuarznanra darbi, taču kopumā augšminētā darbība mazina Raiņa daiļrades iespējas, kuras kvalitatīvi vairs nepaceļas Šveices periodā radītā līmenī.

Taču šajā laikā Raiņa uzskatos un daiļradē parādās dažas jaunas iezīmes. Ja agrāk Rainis uzskatīja, ka latviešu tautai briesmas draud galvenokārt no Vācijas, tad jaunākie notikumi parādīja, ka ne mazāki draudi sagaidāmi no Krievijas, ja tā pastāv kā stipra totalitāra valsts. Šis motīvs, kā atzīmējam iepriekš, jau ieskanējās „Daugavā”. „Nevienam sociālistam un demokrātam neiekrīt prātā, ka stipra un tautu apspiedēja Krievija būs reakcionāra un draudēs Eiropai. Der tikai nestipra un no tautību federat.” (19.07.1919.). Savā pēdējā sacerējumā „Rīgas ragana” Rainis izsaka gaišredzīgu pareģojumu par briesmām, kas Latvijai draud no Krievijas. Tajā pausts Lāčplēša gara stiprums, aizstāvojot savu tautu no Austrumu puķa. Rainis noteikti un principiāli oponē koncepcijai par „labajiem” un „sliktajiem” krievu cāriem. Neviens no krievu cāriem Latvijai nav nesis brīvību un laimi. Tāpēc Latvijai nav ko cerēt uz kādiem „labiem” un „humāniem” krievu cāriem. Vēl pastāvoņot senlatviešu brīvajām cilmēm, tie lauzušies cauri Tālāvai un pa Daugavu uz Baltijas jūras piekrasti, beť to nav varējuši aizsniegt latgaļu un lībiešu enerģiskā pretspara dēļ.

Turpmāk vēl

- 1)Cifējumi no KR.,24.,683.-684.lpp.
- 2)Stučka P. Cīņā par Oktobri. 175.lpp.
- 3)Kreisl fronte., 1929.,5.Nr.,30.lpp.
- 4)KR.,23.,244.lpp.

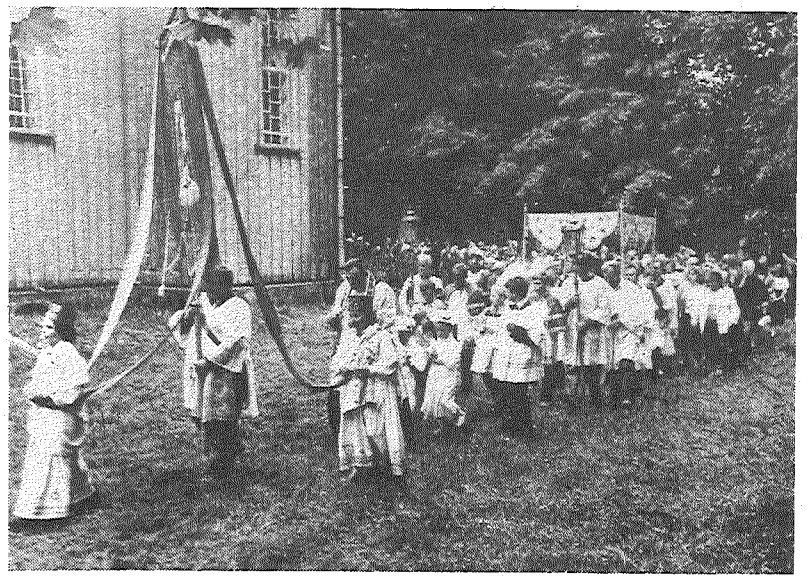

BIERŽGAĻI, JUBILEJĀ

14.jūlijā mazā Bieržgaļa baznīca svinēja lielus svētkus - pastāvības 240 gadu jubileju. Svinību dienā, kad notika arī kapu svētki, un bija šejienes lielākās gada Atlaidas - Lielā Škapleru diena, savā draudzes baznīcā sanāca pulka ļaužu. Ne vien tuvējie bieržgalieši, bet arī sen neredzēti baznīcēni, taču - visi savējie, te kristīti, te pie pirmās svētās komūnijas gājuši, te laulāti un arī savus tuviniekus no šīs baznīcas mūžībā aizvadījuši.

Daudz šajos gandrīz divos ar pus gadsimtos pieredzējuši Bieržgaļa baznīcā. Vecāka par netaļajiem kaimiņiem - cēlajiem Aglonas un Rušonas mūra dievnamiem, viena no senākajām baznīcām Latgalē, tā, ja vien varētu, stāstītu sen aizmirstas lietas par mūsu senču senčiem un to, kā mainījušās paaudzes un valdīšanas, tikumi, likumi un īpašumi, un arī - attieksme pret baznīcu.

Bieržgaļa draudzei pēdējā laikā nav sava prāvesta. Taču Aglonas dekāns Pēteris Onckulis savā moceībā aicināja ar patei-

cību atcerēties visus garīgos tēvus, kas līdz šim par draudzi gādājuši. Un savās lūgšanās pieminēt arī tos cilvēkus, kuri Bieržgaļa baznīcu, šo lielisko pieminekli, par savu pēcteču dvēseles mieru un Dieva svētību domādami, šē uzcēluši. Nevienu neaizmirsā dekāns - ne tos, kuri ticības noliegšanas gadus par baznīcu un kapiem gādājuši, ne arī tos, kas šos svētkus sagatavot palīdzējuši.

Par lepības un iedomības postu ļaužu sirdīs todien svētrunā runāja dekāns, un daudziem nācās padomāt, kad viņš pieminēja

tik šķietami vienkāršu dzīves kritēriju: „Lai tie senči, ko šodien kapos apmeklēsi, debesīs par jums priecātos...”

Un tad ceļš no baznīcas kalna veda uz kapu kalnu. Lai nu kur, bet Bieržgaļi baznīcas kalns tiešām ir kalns, un patī baznīca celta tā, lai, dievvardus klausīties kāpjot, augšup vien būtu jāskatās.

Patiesi, tik maza baznīca pastāvēt, tik stāvs kāpums nenogurdināt un tik ticīga tauta savu ticību gadsimtiem cauri saglabāt laikam gan var tikai mūspusē, Latgalē.

Silvija Jokste
Attēla: procesijas laikā.
Jāņa Silicka foto

„DIEVS IR MĪLESTĪBA...”

...un tas dzīvesveids, kurš mūs sauc, ir tas pats mīlestības ceļš, kuru izteica visa Jēzus dzīve, nāve un augšāmcelšanās. Dieva Dēls ir tuvs visiem cilvēkiem, kas viņu no sirds meklē. Mūsu dzīve caur Jēzu ir tik lielā kopībā ar Mūsu Dievu caur Svēto Garu, ka dzīve bez Viņa vairs nav nozīmīga. Mēs Viņu mīlam tāpēc, ka Viņš pirmais mūs mīlēja. Mēs darījām to, ko Viņš teica, mēs griezāmies pie Viņa un prasījām piedošanu par mūsu patmīlību, par mīlestības trūkumu, kuras dēļ Viņš mira krustā. Mēs griezāmies pie Viņa un saņēmām Viņa dzīvību, Viņa uzmundrinājumu un Viņa spēku. Mēs lūdzam, lai arī jūs pārdomātu par Jēzu Kristu un atzītu Dievu caur Viņu...”

Tā teica Džons (John Langlois), un tā domā viņa sieva Rozalīna (Roslyn) un meita Katrīna (Catherina). Tā uzskata Inese (Ines Judge), Steisija (Stacey Lewis), Marks (Mark Rogers) un Lenss (Lance Lee). Džons, Rozalīna, Katrīna un Inese dzīvo Tasmānijā (neliels štats Austrālijā), bet Steisija, Marks un Lenss - ASV. Viņos nav latviešu gēnu, un viņi nezina mūsu valodu, bet viņi ir kristieši un uzskata par pienākumu savu ticību, savu atklāsmi un savu Dievu darīt tuvu cilvēkiem visā pasaulē. Šim mērķim palīdz starptautiska un starpkonfesionāla kustība, kas uztur sakarus ar reliģiskajām organizācijām visā pasaulē. Ar tās palīdzību viņi - cilvēki no dažādām valstīm un štatiem, atšķirīgām kristīgajām organizācijām un baznīcām - satikušies un apvienojušies šim braucienam uz Latviju. Atšķirīgas ir viņu nodarbošanās, izglītība un vecums, taču kopīga ir vēlēšanās dalīties savā mīlestībā uz Dievu. Turklāt viņi nav vienīgie, kas savas vasaras brīvdienas pavada tālu no dzimtenes. Līdzīgas grupas pašreiz atrodas arī citās valstīs, un neapšaubāmi, ka lielākā interese ir par Austrumeiropas, tai skaitā - par Baltijas valstīm.

Mūsu republikā minētajai organizācijai izveidojusies sadarbība ar Žēlsirdības un labdarības kristīgo misiju, bet viesojas viņi pie mums kopš 28.jūnija. Ir jau pabijuši Rīgā, vairākos Latvijas novados: baznīcās un skolās, slimnīcās, pansionātos un bērnu atpūtas nometnēs. Visur, kur vien laudis bija gatavi viņus uzklaut.

Mūsu rajonā neparasto ciemiņu sludinātie Dieva vārdi, lieliskā mūzika un dziesmas skanēja Aizkalnē, Rožupē un Rudzātu palīgskolā. Viesi apbrīvoja arī Aglonas baziliku. Vaicāti, kā mūsu pusē jūtas, kā vietējie laudis viņus, mūsdienu misionārus, uzīver, ciemiņi teicās esot laimīgi, ka nokļuvuši Latvijā, ka varot aprunāties ar mūsu cilvēkiem un redzēt, kā mēs dzīvojam, uzzināt, kādi ir mūsu uzskati par ticību un daudzām citām lietām. Mēs esot ļoti viesmīlīga tauta, un viņi cerot Latvijā kādreiz vēl atgriezties.

Rudzātu palīgskolā, kur mēs tikāmies, pateicībā par skolas audzēkņu koncertu Džons teica: „Mēs nezīnām latviešu valodu un dziesmas, bet mums tās ļoti patīk. Kad aizbrauksim mājās, mēs aizmirsīsim, kā izskatījās šī ēka, bet neaizmirsīsim, kā jūs dziedājat, jūsu smaidus sejā un gaišumu acīs. Mums ir ļoti labs iespaids par jūsu skolu”. Vēlāk Džons piebilda, ka ir ļoti priecīgs, redzot, cik sirsnīgi un gudri cilvēki Latvijā strādā ar bērniem.

Daudziem, kas šos cilvēkus satika, droši vien neparasts likās vieglums, ar kādu viņi runāja par ticību un Dievu. Neparasta bija mūzika un dziesmas, turklāt te - Latvijā un katolīgajā Latgalē... Tiesa, viņi bija neparasti, bet pārlicinoši, nevis arišķīgi. Nezinu, kas jums, bet man atmiņā paliks divas lietas: košs uzraksts uz Katrīnas jakas „Jesus is the super!” (Jēzus ir super!) un tas, kā viņa teica: „Dievs man nav soģis vai bieds. Dievs ir mans draugs.”

S.Jokste

Attēla: mūsdienu misionāri no Amerikas un Austrālijas dzied un stāsta Rudzātu palīgskolas bērniem.

J.Silicka foto

Fragmenti no grāmatas „Raisa Gorbačova”

Grāmata tikko kā izdota Vācijā, autore - žurnāliste Urda Jirgena

Kopš 1985. gada Gorbačovu ģimene praktiski visu laiku dzīvo mājā ārpus Maskavas. Līdzīgās mājās 30-40 kilometrus no pilsētas mitinās visi augstākie PSRS vadītāji. Jābrauc pa Rubļevas šoseju, tā nav plata, tiek uzturēta labākā kārtībā, ir pat romantiska, kokiem apstādīta. Katrā virzienā ir viena satiksmes josla. Kravas automobiļi šeit nebraukā, brauc lielākoties melnas volgas un čaikas, retāk - kāds „ZIL”s. Viens no visiespaidīgākajiem limuzīniem vadā politbiroja locekļus, bruņumašīnā var atrasties arī pats Mihails Gorbačovs vai kāds no viņa ģimenes. Tiesa, parasti Gorbačovs brauc veselības autokolonnas pavādībā: pa priekšu mercedess ar drošības vīriem, tad viena vai divas melnas volgas, divi „ZIL”i un viens „ZIL-kombi” - ātrās palīdzības mašīna. Visu kolonnu noslēdz vēl viena melna volga.

Prezidentu un viņa ģimeni (sievu, meitu, znoņu un divas mazmeitas) allaž pavada drošības dienesta virsnieku grupa septiņu līdz divpadsmit cilvēku sastāvā. Grupas vecākais ir prezidenta mašīnā, pārējie - melnajās volgās.

Nedz Mihailam, nedz Raisai Gorbačoviem nav atļauts pašiem sēdēt pie stūres, tas būtu pārāk liels risks.

Raisa Gorbačova strādā Kremļī, Kultūras fondā. Brauciens no darba viņai ir apmēram 25 minūtes, nogriežoties no šosejas, vēl pāris minūtes jābrauc pa asfaltētu ceļu līdz mājās sētai. Visu valdības māju sētas ir vienādas, ļoti augstas, ar stieplēm pa augšu, stieplēs ir strāva. Pie masīviem vārtiem - sargpostenis.

Miesassargi dalās divās grupās. Ārējā grupa, cilvēku divpadsmit, pavada Gorbačovu un viņa sievu visos braucienos.

Otra grupa apsargā ārpilsētas māju un pilsētas dzīvokli. Ja te atrodas Gorbačovs, sardze ir lielāka, ja ne - mazāka.

Ārpilsētas māju pārzina komandants, parasti šajā amatā ir profesionālis no VDK 9. pārvaldes. Visam personālam, pavārus un dārzniekus ieskaitot, ir militārās pakāpes.

No vārtiem uz dzīvojamo ēku ved šaura aleja. Visa teritorija ir ļoti plaša, gandrīz visa - priežu un egļu mežs. Mājas priekšā un aiz ēkas lejup uz upes pusi ir puķudobes. Dārza iekārtojumu nosaka saimniece pati, Gorbačovu dārzā aug daudz tulpu, asteru,

gladiolu. Ir arī rozes un ceriņi.

Lielā oranžerijā visu gadu valda mitra, silta vasara. Līdz ar gurķiem, tomātiem un ķirbjiem te ir orhidejas, rozes, neļķes, narcises, krokusi. Augļudārzā pastaigājas pāvi un fazāni.

Dzīvojamo ēku ar citām ēkām savieno slēgtas galerijas, viena no tādām ved uz vienstāva celtni, kurā ir peldbaseins un sauna. Vasarā sienu var automātiski atbīdīt un baseins paliek zem atklātas debess. Baseinā var izmainīt ūdens krāsu. No baseina uz saunu ved marmora pakāpieni.

Otra galerija ved uz saimniecības bloku, te ir virtuve, noliktava, personāla atpūtas telpas.

Patī Gorbačovu dzīvojamā ēka ir liels divstāvu nams Korbizjē 30.-40. gadu modernā konstruktīvisma stilā. Būvdarbi izmaksājuši 6 miljonus rubļu, nerēķinot iedzīvi un sanitārtehniko iekārtojumu. Šajā summā ietilpst arī helikopteru laukuma, sakaru mezgla un viesu nama iekārtošana. Galvenajā ēkā ir apmēram 20 istabas. Interjerā - koka paneli, masīvas mēbeles ar ādas polsterējumu, smagi aizkari. Māja ir ērta, labi iekārtota, tomēr te valda pavēsa atmosfēra. Personāls ir liels, visus pirmas darbā pieņemšanas rūpīgi pārbauda. Jānod paraksts par klusēšanu, visu te redzēto nedrīkst izpaust arī pēc darba līguma izbeigšanās.

Gorbačovu ģimeni apgādā ar produktiem uz valsts rēķina. Kopš Gorbačovs ir kļuvis par ģenerālsekretāru, viņa ģimene vairs neizmanto priekšnieku specveikala pakalpojumus. Raisa Gorbačova pati sastāda ēdienkarti un vienu reizi nedēļā atrāda to dietologam, kurš vienīgais drīkst izdarīt izmaiņas. Saskaņā ar politbiroja lēmumu tieši viņam te ir pēdējā vārda tiesības.

Gan pilsētas dzīvoklī, gan ārpilsētas mājā ēdienu gatavo VDK uzraudzībā. Ir speciāls amats, ko dēvē par „sēņu vīru” - īpašs cilvēks, kurš nogaršo it visu, ko pasniedz galdā. Ja būs inde, viņš būs pirmais upuris. Ēdienu gatavošana Raisai Gorbačovai pašai nav atļauta, jo teorētiski ir iespēja, ka viņa varētu noindēt savu vīru. Ēdienu, protams, pārbauda arī ārpilsētas mājas un pat ģenerālsekretāra māte viņa dzimtajā ciematā nedrīkst pasniegt dēlam pusdienas pati...

„Baltijskoe vremja” ID

Šogad 12.vieta

Ar vecākās grupas jauniešu un junioru startiem noslēdzās republikas bērnu un jaunatnes 44.spartakiādes cīņas vieglatlētikā.

Kā jau tas pēdējos gados ierasts, galvenie punkti un medaļu guvēji bija soļotāji. Par to, ka Normunds Ivzāns un Vjačeslavs Grigorjevs māņup atgriezies ar medaļām, šaubu nebija. Tā arī notika. Normunds uzvarēja ne tikai 10 km soļošanā (46 min.14,8 sek.), bet arī tikpat pārliecinoši 5000 metru skrējienā (15 min.37,4 sek.). Vjačeslavs soļošanā šoreiz bija trešais (50 min.41,2 sek.). Toties Vladislava Meļņikova izcīnīta sudraba medaļa 5 km soļojumā bija pafikams pārsteigums. Pēc divu gadu pārtraukuma Vladislavs spējis atgriezties republikas spēcīgāko jauno soļotāju vidū, sasniedzot personīgo rekordu - 24 min.02,6 sek.

Tāpat kā Grigorjevam, arī Ivaram Zeltiņam šopavasara bija skolas izlaiduma eksāmeni, kā arī tūlīt sekojošie iestājesāmeni augstākajās mācību iestādēs, kas prasīja daudz spēka un enerģijas un neļāva sasniegt labāko sportisko formu spartakiādes laikā. Ivaram 2 km kavēkļu skrējienā nācās samierināties ar 3.vietu (6 min.23,4 sek.), bet 1500 metru skrējienā - 5.vietu (4 min.10 sek.).

Bronzas medaļu lodes grūšanā (11 m 12 cm) izcīnīja Edgars Upenieks, savā pamatdisciplīnā - diska mešanā - gan uzrādāms tikai septīto rezultātu (35 m 96 cm). Tikai sprīža tiesas (tiešā nevis pārnestā nozīmē) pietrūka Normundam Gropem, lai abās sprinta distancēs iekļūtu A finālskrējienā. Toties cīņā par 9. - 16. vietu B finālskrējienā viņš pārliecinoši uzvarēja gan 100 metru (11,84 sek.), gan 200 metru (23,9 sek.) skrējienos.

No meitenēm spartakiādē startēja vienīgi Vineta Liniņa, 100 metrus noskrienot 13,84 sek., bet 200 metrus - 27,9 sek., kas viņu ierindoja attiecīgi 18. un 12.vietā.

Rajona komanda kopumā savāca 412 punktus un ieguva 12.vietu starp 34 komandām. Pagājušajā gadā šī vecuma grupā bijām septītie. No komentāriem šoreiz atturēšos, tas prasa atsevišķu rakstu. Nosaukšu tikai dažus skaitļus vieglatlētikas draugiem. Kopā trijās vecuma grupās rajona vieglatlēti republikas 44.bērnu un jaunatnes spartakiādes finālsacensībās izcīnīja 3 zelta, 8 sudraba un 4 bronzas medaļas. Iepriekšējā spartakiādē bijām par 2 medaļām nabagāki, toties čempioni bijām četri.

Skolu vieglatlēti var mazliet atvilkt elpu, bet pieaugušajiem nopietnākie starti vēl priekšā - gan Vārpas, gan republikas čempionāts, un kur nu vēl pirmais Rīgas starptautiskais maratons, kurā no mūsu rajona pieteicies neredzēti plašs dalībnieku skaits - pilns ducis. Vēlēsim visiem tikt līdz finišam!

Jāzeps Lazdāns,
vieglatlētikas treneris

GALVENAIS REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950.gada 29.marta, otrdienās. Dibinātājs un izdevējs apgāds „Avīze”, Rīga, K.Barona ielā 2. Reģistrācijas apliecība Nr.0091.
Redakcijas adrese: 228250, Priekš, Aglonas ielā 1. Tālrunis 22305.
Datorslikums. Iespiests ražošanas apvienības „LITTA” Daugavpils tipogrāfijā, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 2 nosacītās iespiedloksnes.
Metiens latviešu izdevumam 8974, krievu - 3222.

Pasūtījuma indekss 68169.

Otrdiena, 23.jūlijs

1.programma

17.25 Filma bērniem. "Maļavkins un kompānija". 1.sērija.
18.30 T.ZD.
18.45 Cilvēks un likums.
19.30 "Austrumsibirija".
19.40 Mākslas filma "Cilvēks ne no kurienes".
21.00 "Laiks".
21.40 Aktuālā intervija.
21.55 Zin.populārs raidījums "Zini, ka neesi viens". Mākslas filma "Mani sauc Bils"(ASV). 1.daļa.
23.05 T.ZD.
23.20 "Zini, ka neesi viens". 2.daļa.
0.25 Dok.filma.
0.55 Mihails Muromovs: no dziesmas uz dziesmu.
1.30 Mākslas filma "Cilvēks ne no kurienes".

2.programma

18.45 Krievijas parlamenta vēstnesis.
19.00 Futbols. Maskavas "Spartaks" - "Sahjor".
20.45 Labu nakti, mazuļi!
21.00 "Laiks".
21.40 M.Rostropovičs: fantāzija rokoko stilā.
22.00 "Piektais ritenis". Pārtraukumā
23.00 - "Vēstis".

Trešdiena, 24.jūlijs

1.programma

6.30 "Rīts".
9.00 Mākslas filma "Izejas punkts: nāve". 1.sērija.
10.15 "Jaunā paaudze izvēlas".
11.30 Dok.filma.
11.50 Multfilma.
12.00 T.ZD.
12.15 Aktuālā reportāža.
12.30 Multfilmas.
15.00 T.ZD.
15.15 Mākslas filma "Atpakaļceļā nav". 2.sērija.

16.25 Svīta no baleta "Dafnijs un Hloja".
16.45 Kopā ar čempioniem.
17.15 Kinožurnāls.
17.25 "Maļavkins un kompānija". 2.sērija.
18.30 T.ZD.
18.45 "Planēta".
19.30 Mākslas filma "Izejas punkts: nāve". 1.sērija.
21.00 "Laiks".
21.40 Aktuālā intervija.
21.55 "Rampas otrā pusē".
22.55 "Glezniecības metamorfozes".
23.30 T.ZD.
23.45 Pjērs Kardens: 40 gadus modē.
1.20 Teātris "Vernisāža".
1.50 M.Cvetajevas poēzija.
2.35 "Izejas punkts: nāve". 1.sērija.

2.programma

8.00 Rīta vingrošana.
8.15 Dok.filma.
8.35 Multfilma "Peļu hokeja līgas vēsture".
9.00 "Mēs ejam meklēt".
9.30 Dok.filma "Dievi, Guru un citi".
9.50 "Ādama Smita naudas pasaule".
10.25 Mākslas filma "Viena ciema ļaudis".
17.00 Horeogrāfiskas miniatūras.

Otrdiena, 23.jūlijs

17.00 "Diena pasaulē".
18.00 "Sodien". Ziņas.
18.05 Laukicilvēki un darbi.
18.35 Deju svētku koncerts Ogres estrādē.
19.35 "Arēna".
19.50 "Lūdzu vārdu".
20.00 "Sodien". Ziņas.
20.10 Sports.
20.15 Sludinājumi.
20.20 Ekrāns bērniem. "Kraukļa krājumi".
20.35 "Postlūdijs".
20.50 Ziņas krievu valodā.
21.00 "Logs".
21.30 "Balets, balets". A.Bluks.
22.00 "Panorāma".
22.20 Z.Mauriņa. "Dzīves vērtos". TV iestudējums.

Trešdiena, 24.jūlijs

9.05 Kristīgā programma "Es ticu".
9.35 "Gadskārtu raksti".
10.05 "Logs".
17.00 "Diena pasaulē".
18.00 "Sodien". Ziņas.

Vissavienības TV programma

18.30 "Ilūziju krahs". Piedalās N.Petrovs, G.Popovs, A.Sobčaks.
19.15 "Tramvajs no aizvadītās vasaras".
20.00 "Vēstis".
20.15 Labu nakti, mazuļi!
20.30 "Saucu patīgā".
21.00 "Laiks".
21.45 Mākslas filma "Cilvēks no restorāna".
23.00 "Vēstis".
23.35 M.Lermontovs. "Dēmons". Lasa A.Stepanova.

Ceturtdiena, 25.jūlijs

1.programma

6.30 "Rīts".
9.05 Mākslas filma "Izejas punkts: nāve". 2.sērija.
10.10 Bērnu stunda.
11.10 Koncerts.
11.30 Filma bērniem. "Kapteinis".
12.00 T.ZD.
12.15 Ziņo leM.
12.30 "Rampas otrā pusē".
14.15 "Telemiksts".
15.00 T.ZD.
15.15 Mākslas filma "Atpakaļceļā nav". 3.sērija.
16.40 Dok.filma.
17.00 Bērnu muzik.klubs.
17.45 Līdz 16 un vecākiem.
18.30 T.ZD.
18.45 P.Čaikovska romances.
19.10 Atklāta saruna.
19.55 Mākslas filma "Izejas punkts: nāve". 2.sērija.
21.00 "Laiks".
21.40 Aktuālā intervija.
21.55 Austrijas TV programma.
23.25 Ziņo leM.
23.40 T.ZD.
23.55 Zem "Pi" zīmes.
1.25 Dok.filma.
2.25 "Izejas punkts: nāve". 2.sērija.

2.programma

8.15 Dok.filma.
8.55 A.Pančenko autorprogrammas.
9.55 Rītmiskā vingrošana.
10.25 Mākslas filma "Sniegs jūlijā". 1.sērija.
11.30 "Ilūziju krahs".
12.00 Koncerts "Kubanočka".
12.30 "Hitlers un Stalins".
1939.gads. "Dok.filma".
13.30 Koncerts.
14.10 Filma bērniem. "Kur veda dinosaura pēdas". 1.sērija.
17.00 "Šķautnes".
18.00 "Kaspījs-kopējas rūpes".
18.45 Krievijas parlamenta vēstnesis.
19.00 Tikšanās ar Androņnikovu.
20.00 "Vēstis".
20.15 Labu nakti, mazuļi!
20.30 Rītmiskā vingrošana.
21.00 "Laiks".
21.40 Rāda "Republika".
22.00 O.Vaidis. "Ideāls vīrs". TV izrāde.
23.00 "Vēstis".
23.15 "Pie jums tūlīt atbrauks".
23.50 Džudo.Pasaules čempionāts.

Piektdiena, 26.jūlijs

1.programma

6.30 "Rīts".
9.05 Mākslas filma "Pieaugšie bērni".
10.30 Multfilma.

Latvijas TV programma

18.05 Dok.filma "Māja lielceļa malā".
18.25 Pasaules latviešu izglītības darbinieku konferences dienagrāmata.
19.00 "TV pastāvīgā komisija".
19.50 "Mērnieku laiki".
20.00 "Sodien". Ziņas.
20.10 Sports.
20.15 Sludinājumi.
20.20 Ekrāns bērniem. "Pasakas par ziediem". Multfilma "Sēd uz sliekšņa pasaciņa".
20.50 Ziņas krievu valodā.
21.00 "Pa Ramakrišnas ceļiem Indijā".
21.35 Asociācija "Latvijas preces" piedāvā.
21.55 Biržas ziņas.
22.00 "Panorāma".
22.20 "Lifta" gada profilakse.

Ceturtdiena, 25.jūlijs

9.05 Pasaules latviešu izglītības darbinieku konferences dienagrāmata.
10.05 Mākslas filma "Maskava asarām netic". 1.sērija.
17.00 "Diena pasaulē".
18.00 "Sodien". Ziņas.
18.05 Mākslas filma "Kapteiņa Enriko pulkstenis".
19.20 Videokanāls 02.
20.00 "Sodien". Ziņas.
20.10 Sports.
20.15 Sludinājumi.
20.20 Ekrāns bērniem. "Lūk, arī mēs".
20.50 Ziņas krievu valodā.
21.00 "Fotogrāfija".
21.30 Dzied P.Domingo.
22.00 "Panorāma".
22.20 "Video non-stop".

Piektdiena, 26.jūlijs

9.05 Videokanāls 02.

10.50 Dok.filma "Lermontovs".
11.15 Bērnu muzik.klubs.
12.00 T.ZD.
12.15 Līdz 16 un vecākiem.
13.00 Leļļu filma-koncerts.
15.00 T.ZD.
15.15 Mākslas filma "Serafimas sala".
16.30 "Aizrautīgo pasaule".
16.50 Cirkis!Cirkis!Cirkis!
17.30 "Uzvarētāji".
18.30 T.ZD.
18.45 Futbols.Kijevas "Dinamo"-Maskavas "Spartaks".
21.00 "Laiks".
21.40 Aktuālā intervija.
21.55 "Brīnumu lauks", "Šovbirža", "MTV".
1.25 Kinokoncerts.
2.25 Mākslas filma "Bāskervilu suns". 1.sērija.

2.programma

7.00 Lietišķa cilvēka rīts.
8.00 Rīta vingrošana.
8.15 "Muzejs Deleģātu ielā".
8.30 Stāsta I.Androņnikovs.
9.30 Dok.filma "Dzīvā planēta".
10.25 "Sniegs jūlijā". 2.sērija.
11.30 Lūdzu vārdu!
11.45 "Pēc jums tūlīt atbrauks".
12.20 Labdarības vakars Ļeņingradā.
13.35 Zin.pop.filma "Melnā un baltā maģija".
14.00 Filma bērniem. "Kur veda dinosaura pēdas". 2.sērija.
17.00 "Vizītkarte".
19.00 "Kubas mozaika".
20.00 "Vēstis".
20.15 Labu nakti, mazuļi!
20.30 "Nacionālās saskaņas pilsēta".
21.00 "Laiks".
21.40 Džudo.Pasaules čempionāts.
22.00 "Piektais ritenis". (23.00 - "Vēstis").
0.15 Pasaules līgas čempionāts volejbolā.Pusfināls.

Sestdiena, 27.jūlijs

1.programma

7.30 Rītmiskā vingrošana.
8.00 Izklaidē programmas.
8.30 T.ZD.
8.45 Par Lermontova dzimtas māju.
9.00 Koncerts.
9.55 Māmiņa,tētis un es.
10.25 "Apstājies, mirklī!".
11.00 "Rīta zvaigzne".
12.00 Dok.filma.
12.50 Mākslas filma "Es un mani kaimiņi".
13.55 Multfilmas.
14.20 "Kņaziene Meri un citi".
15.00 T.ZD.
15.15 Dok.filma "Flotei būt!". 1.sērija.
16.10 "Atmiņas par dziesmu".
16.25 Poēzijas diena.
17.35 Multfilma "Bite Maija". 8.sērija.
18.45 Dzied ansambļis "Kely".
18.55 Mākslas filma "Uzkāpšana Fudzijamā".
21.00 "Laiks".
21.40 Jautro un asprātīgo klubs.
23.40 T.ZD.
23.55 "Draugu tikšanās".
2.10 "Bāskervilu suns". 2.sērija.

2.programma

8.00 Rīta vingrošana.
8.15 "Veseltība".

8.45 Multfilma.
8.55 Savienoto republiku kino publicistika.
9.15 Sports visiem.
9.30 "Sadraudzība".
12.00 "Plus vienpadsmit".
14.00 Nikolajs Kuzņecovs.
15.00 Pasaules līgas meistarsacīkstes volejbolā.Pusfināls.
16.00 "Ģimene".
17.00 TV apraksts.
17.45 Kameramūzikas konkurss.
18.45 Krievijas parlamenta vēstnesis.
19.00 Tikšanās ar "Aksaja" ģenerāldirektoru I.Bovu.
20.00 "Vēstis".
20.15 Labu nakti, mazuļi!
20.30 M.Lermontova dzeja.
21.00 "Laiks".
21.40 Multfilmas pieaugušajiem.
22.00 Hip-hop mūzikas festivāls.
23.00 "Vēstis".
23.15 Pasaules līgas meistarsacīkstes volejbolā.Spēle par 3.vietu.
0.15 Džudo.Pasaules čempionāts.

Svētdiena, 28.jūlijs

1.programma

8.00 "Formula C".
8.30 Čigānu mūzikas koncerts.
8.45 Sportloto izloze.
9.00 Rīta agrumā.
10.00 "Tēvzemes sardzē".
11.00 Izklaidē programmas.
11.30 Ceļotāju klubs.
13.00 "Palidzi pats sev".
13.45 Multfilma.
14.05 Dok.filma "Flotei būt!". 2.sērija.
15.00 T.ZD.
15.15 Muzikālais kiosks.
15.45 "Maratons-15".
17.00 "Lauku dzīve".
18.10 Volts Disnejs piedāvā.
19.00 Fokloras festivāls.
19.20 Mākslas filma "Divatā ar papagailli".
21.00 "Laiks".
21.40 "50 x 50".
23.10 Futbola apskats.
23.40 T.ZD.
23.55 "50 x 50" turpinājums.

2.programma

8.00 Rīta vingrošana bērniem.
8.15 Multfilma.
8.55 Dok.filma.
9.30 "Sadraudzība".
12.00 Filma Donahju programma.
13.00 "Mēs nākam no Krievijas".
14.00 Pasaules līgas meistarsacīkstes volejbolā.Fināls.
15.00 "Kāda flote mums vajadzīga".
15.20 "Dviņu zvaigznājs".
16.20 M.Dohmatiskas filmas.
17.00 "Ticības meklējumos".
17.40 "Negaidītais kino".
18.45 Autortelevizija.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 "Vēstis".
20.15 Autortelevizija.
21.00 "Laiks".
21.45 Sacensības jātnieku sportā.
22.30 "Džentlmeņu šovs".
23.00 "Vēstis".
23.15 Mākslas filma "Sarkanā saule".

aktieru koncerts.
17.45 Rīgas starptautiskajā maratonā.
18.30 "Mākslas pasaulē".
19.15 Spēle lauku kapelas.
19.40 Ekrāna jaunumi.
20.00 "Sodien". Ziņas.
20.10 Rīgas starptautiskā maratona finišs.
20.35 Miedziņš nāk!
20.50 Ziņas krievu valodā.
21.00 "Savai zemiņai".
21.45 "Katru sestdien - Tonis".
22.00 "Panorāma".
22.20 Muzikāla izklaidē programma.
23.05 Folkloras festivāla "Baltica'91" koncerts.

Svētdiena, 28.jūlijs

9.00 Skan Alūksnes ērģeles.
9.25 "Atvasara".
9.55 No TV videofondu. "Cālis -89".
10.50 Multfilma.
11.00 Pučini opera "Turandota".
13.00 Mākslas filma "Trīs minūšu lidojums". 2.sērija.
14.00 Spēle R.Pauls.
14.30 O.Vaidis. "Cik svarīgi būt nopietnam".
16.30 No TV fondu. "Skabarga".
17.10 "Arēna".
17.25 Popmūzika.
18.30 Pasaules latviešu izglītības darbinieku konferences dienagrāmata.
19.00 "Dzeguzītes" 20.gadu jubileja.
20.00 "Panorāma".
20.35 Miedziņš nāk!
20.50 Ziņas krievu valodā.
21.00 Svētdienas kinovakars.

9.45 "Fotogrāfija".
10.15 Mākslas filma "Maskava asarām netic". 2.sērija.
17.00 "Diena pasaulē".
18.00 "Sodien". Ziņas.
18.00 "Multimiklas noslēgums".
18.30 Pasaules latviešu izglītības darbinieku konferences dienagrāmata.
19.00 "Globuss".
19.45 "Valdības viedoklis".
19.50 P.Dambja mūzika.
20.00 "Sodien". Ziņas.
20.10 Sports.
20.15 Sludinājumi.
20.20 Starptautiskajā koru konkursā Holandē.
20.35 Miedziņš nāk!
20.50 Ziņas krievu valodā.
21.00 Pūtēju orķestra "Rīga" solistu koncerts.
22.00 "Panorāma".
22.20 A.Čaks. "Psihiskais uzbrukums". Liepājas teātra izrāde.

Sestdiena, 27.jūlijs

9.05 Dok.filma "Vienreiz slimnicā".
9.25 "Zaļais ceļš".
10.00 "Neatkarības" klubs.
10.30 "Labdien!".
10.40 "Globuss".
11.05 No TV videofondu. Zēnu koru starptautiskajā festivālā.
12.30 Vēstures lappuses. "1940.gada politisko pārmaiņu alternatīvas meklējumos".
12.00 Mākslas filma "Trīs minūšu lidojums". 1.sērija.
13.55 Latvijas Nacionālā teātra dziedošie aktieri.
16.00 "Eiropas kaleidoskops".
16.30 Operetes teātra krievu trupas

RAIBAIS KALEIDOSKOPS

Japānā ir lietoti automašīnu pārprodukcija. Tiklīdz ar auto ir veikts kaut vai viens izbrauciens, tā šī mašīna, protams, uzreiz kļūst lietota. Agrāk, kad lietoto mašīnu tirgū nokļuva patiešām nobraukti automobiļi, cenas te bija ļoti zemas, bet tagad, kad vairums mašīnu nonāk atkalpārdošanā visai mazlietotās, īpašnieki par tām gribētu cik nēc pieklājīgu samaksu. Taču pircēju ir maz - ja jau cenu atšķirība neliela, drošāk ir pirkt jaunu.

Rezultātā šobrīd Japānā katru gadu sapresējo ap 5 miljoniem vēl gluži labu automašīnu, bet izlūtinātie japāņi steigās iegādāties atkal jaunu, mazliet modernāku modeli.

„Mēs strādājam no agra rīta līdz vēlai naktij un nepagūstam pārstrādāt visus metāllūžņus, - saka automašīnu sapresēšanas fabrikas „Ariake” prezidents Kendzi Okava, - kaut gan daudzas no šīm mašīnām varētu lietot vēl ilgi. Ja tas tā turpināsies un cilvēki dzīsies pēc jauna un atkal jauna auto, visas mūsu pilsētas būs pilnas ar mašīnām, ka ne pagriezties.”

Par daudzsvēību arābu valstīs varētu nebrīnīties, bet, kā ziņo laikraksts „Independent”, tā atļautā arī ASV Jutas štatā. Ar korespondentu sarunājusies advokāte Elizabete Džozefa, viņa ir viena no sava vīra Aleksa Džozefa astoņām sievām. Pirmajai sievai, Diānai, visas pārējās maksājot par bērnu uzmanīšanu. Kāda no sievām esot dizainere, viena - gide, dažas strādājot restorānā. Ar visām Aleks Džozefs esot noslēdzis līgumu par ģimenes attiecībām, pirmo - 1975. gadā, astoto - pirms 3 gadiem. Vīram esot 54 gadi, cienījams cilvēks, divas reizes bijis pat ievēlēts par savas pilsētiņas mēru.

Vācu laikraksts „Neue Rur-Zeitung” ziņo par laimīgu atgādījumu kāda Dienvidkorejas jūrnika dzīvē. 130 kilometru attālumā no Bangladešas piekrastes viņš no kuģa iekrita jūrā. Tas, protams, nav laimīgs atgādījums. Bet, kad spēkus zaudējušais 28 gadus vecais puisis jau bija bez cerībām izglābties, garām peldēja liels bruņurupcis, un jūrnīks, to satvēris, noturējies uz ūdens veselas 6 stundas. Kuģa komanda, pēc kāda laika atpūšies par jūrnika pazušanu, griežas atpakaļ un slīcēju izcēla.

„Bruņurupcis bija ļoti mīļš, man pat neiekoda!” - teica jūrnīks.

Kaut kur pasaulē aplaupa bankas un apzog miljoniārus, bet Termitau pilsētas (Kazahija) milicija cenšas atklāt pilsoņa A. apzādējus, kas aiznesuši: 25 kārbas gaļas konservu, 30 kārbas zivju konservu, 7 trislitru burkas ar sāļtām sēnēm, 15 litru burkas ar ievārījumu. Ziņu publicējusi aģentūra „IMA - press” ar virsrakstu „Ļoti gribas ēst”.

Sidorovu ģimenei no Louhu pilsētas (Karēlija) pieder bagātīga konfekšu papīriņu kolekcija, vairāk nekā 700 labi saglabājušies eksemplāri no tālas pagātnes, no 60. un 70. gadiem. Mazmeitiņa Maša saņēmusi šo vērtīgo dāvanu no savas vecmāmiņas un aiznesusi parādīt uz bērnu dārzu. Bijis brīnumpasakas efekts.

„Baltijskoje vremja” ID

No gadsimtu dzīlēm

Jersikas pilskalnā un dažus kilometrus attāļā seno laigalu apmetnē augšup pa Daugavu atkal strādā LR Zinātņu akadēmijas Latvijas vēstures institūta Arheoloģijas nodaļa, kam palīgā devušies Daugavpils Pedagoģiskā institūta studenti, kurus vada šīs augstskolas pārstāve N.Lazdāne. Grupa, kurā ir nodaļas zinātniskā līdzstrādāniece Natālija Jefimova un zīmētājs Vjačeslavs Kadi-grobs, atradusi vērpjamās vārpstīņas atsvara pušiti, darinātu no māla, kaklarotu zīlītes no stikla un citas mantīņas.

Attēlā: N.Jefimova, N.Lazdāne un V.Kadi-grobs ar studentiem pēc nogurdinoša darba vasaras saules tveicē.

A.Mežmaļa foto

Es dāvināšu Tev baltu dienu,
Mums abiem kopā tā piederēs.
Tā starp parašajām būs kā trauša bite
Rūgti smaržojošās pienenēs.

A.Bergmanis

IVETU PASTARI un JURI LAZDĀNU sveicam kāzu dienā!
Kolhoza „Ezeriems” kolektīvs

Rīgas Tehniskās universitātes Rēzeknes mācību un konsultāciju punkts

1991. gadā vakara un neklātienes nodaļās latviešu un krievu plūsmā uzņem studentus šādās specialitātēs.

07.00 - Inženierekonomika.

10.00 - Elektroenerģētika.

28.00 - Viegļā rūpniecība.

12.00 - Mašīnbūve un transports.

29.00 - Celniecība.

Dokumentus pieņem no 1.augusta līdz 30.augustam.

Jāiesniedz:

iesniegums (raksta uz vietas);

dokuments par vidējo izglītību (oriģināls);

medicīnas izziņa (forma 086y);

6 fotokartiņas (3x4 bez galvassegas);

darba grāmatiņas kopija, 1991. gadā skolu beigušajiem - izziņa no darba vietas.

Pase uzrādāma personīgi.

Iestāju eksāmeni no 2.septembra līdz 14.septembrim matemātikā (rakstos), fizikā (rakstos), dzimtajā valodā un literatūrā (sacerējums).

Iestāju eksāmeniem pienākas papildus bezalgas atvaļinājums - 15 dienas.

Uzņemšanas komisija: Rēzeknē, Ļeņina ielā 76, RTU Rēzeknes mācību un konsultāciju punkts. Darba laiks - katru dienu (izņemot sestdienu) no plkst. 10.00 līdz 19.00; 17., 24.augustā no plkst. 10.00 līdz 16.00. Telefons 25150.

Jaunaglonas lauksaimniecības skola

1991.-1992. mācību gadā uzņem audzēkņus šādās specialitātēs.

Zemkopis.

Lauku māju saimniece (specializācija - ēdienu gatavošana).

Lauku māju saimniece (specializācija - lopkopības pārraudzība). Apmācību laiks 2 gadi 10 mēneši.

Plaša profila traktorists - mašīnists.

Lauku celtniecības meistars.

Apmācību laiks 1 gads 10 mēneši. Apmācības latviešu un krievu valodā.

Elektrogāzmetinātājs, B, C kategorijas auto-vadītājs - latviešu plūsma.

Autoatslēdznieks, B, C kategorijas autovadītājs - krievu plūsma.

Apmācību laiks 1 gads uz vidējās izglītības bāzes.

Izziņas pa tālruni 17742.

Lūznavas lauksaimniecības tehnikums (bijušais Maltas sovhoztehnikums)

uzņem audzēkņus 1991.-1992. mācību gadam šādās specialitātēs.

Lauksaimniecības produkcijas ražošana. Ar specializāciju lopkopības pārraudzībā, padziļināti mācoties agronomiju, mājturību (meitenēm), amatniecību, lauksaimniecības mehanizāciju (zēniem).

Būvniecība. Ar specializāciju lauku celtniecībā.

Mūsu adrese: Rēzeknes rajons, pasts Lūznava, Lūznavas lauksaimniecības tehnikums, indekss 228113.

Satiksme ar autobusu Rēzekne - Ismeri - Lūznava vai Rēzekne - Vertukšņa - Lūznava.

Administrācija

27.jūlijā Preiļu estrādē
notiks **Latgales novadu VIA**
festivāls

LATGALES ROKS.

Koncerti plkst. 16.00 un
19.00, apbalvošana - plkst.
23.00.

Nakts koncerts, kurā
dejosim visi.

PĀRDOD sekciju „Laima”. Tālrunis
22947.

PĀRDOD sienu. Tālrunis 44483.

PĀRDOD darba zirgu Maltā, Stacijas ielā 37. Tālrunis 41037.

PĒRK smēķu talonus. Tālrunis
23435.

MAINA trīsistabu kooperatīvo dzīvokli Rīgā pret kriegu māju (ne mazāk kā trīs istabas) Preiļos vai Līvānos. Tālrunis Rīgā 420037.

MAINA trīsistabu dzīvokli ar ērtībām Preiļos pret vienistabas un divistabu dzīvokļiem. Zvanīt 22536 pēc plkst. 18.00.

MAINA 1,5 istabu dzīvokli ar ērtībām pret diviem vienistabu. Zvanīt 23234, 22965.

MAINA vienistabas dzīvokli Preiļos pret dzīvokli Līvānos. Tālrunis 43006.

MAINA 1,5 istabu dzīvokli ar ērtībām Preiļos pret dzīvokli Rīgā vai minēto dzīvokli Preiļos un 1,5 istabu dzīvokli Rīgā pret 2-3 istabu dzīvokli Rīgā. Tāl. Rīgā 617487.

MAINA VAZ-21011 pret kravas UAZ. Telefons 37376 Daugavpilī.

PAZAUDETA pase un čeki uz Nazira Mitalimova vārda. Lūdz atdot pret atlīdzību Preiļos, Celnieku ielā 4, dzīv.3, tālrunis 21269.

Izsakām dzīļu līdzjutību Genovefai Pastarei, VĪRU pēdējā gaitā izvadot. Kolhoza „Smelteri” arodkomiteja

Cilvēki taču nemirst,
Vien saaug ar zemi pašu.
J.Stulpāns
Sāpēs esam kopā ar Silviju Ivanovsku, TĒVU smiltājā guldot.
Preiļu muzeja kolektīvs

Un galu galā - kas ir mūžs?
Viens dzīpārs laika likteņpūrā,
Viens mirklis, un jau vēsums pūš
No neatgriezamības jūras.
O.Vācietis
Sērojam kopā ar mūsu pagasta bibliotekāri Mariju Nīkiforovu, atdodot DĒLU zemes mātei.
Aglonas pagasta valde un kultūras darbinieki

...Palika pusvārdā dziesma,
Palika nepļauta plava...
Izsakām patiesu līdzjutību Marijai Nīkiforovai, DĒLU aizsaulē aizvadot.
Kultūras nodaļa

Neskumstiet, kad projām gāju,
Savā mūža vakarā,
Izvēlējies citu māju
Baltā smilšu kalniņā.
T.dz.
Skumju brīdī esam kopā ar Jāņa Elsta piederīgajiem, VIŅU pāragri izvadot smiltājā.
Kolhoza „Smelteri” arodkomiteja

Izdziest mūžs kā sveces liesma,
Izdeg tā kā saules stars,
Aplūsts tā kā laba dziesma,
Kas vairs sirdi neaizskar.
J.Sirmbārdis
Izsakām dzīļu līdzjutību Antoņinai Staņislava m. Strodeī sakarā ar BRĀĻA pēkšņo nāvi.
Preiļu valsts sakaru uzņēmuma kolektīvs